

חלק ב' - המאזן

נכסים

23. מזומנים ופיקדונות בבנקים

- א. "מזומנים" יכללו שטרי כסף ומעות בקופות התאגיד הבנקאי.
- ב. תאגיד בנקאי שיש לו שלוחה בחו"ל יכלול בביאור במסגרת "מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים" יתרות המוחזקות על ידי אותה שלוחה בבנק המרכזי בארץ בה פועלת השלוחה. תאגיד בנקאי שאין לו פיקדון בבנק מרכזי בחו"ל יקרא לסעיף המשנה "מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל".
- ג. בביאור במסגרת "פיקדונות בבנקים מסחריים" יכללו פיקדונות בבנקים (כמשמעותם בחוק הבנקאות) ובנקים מסחריים מחוץ לישראל המקבלים פיקדונות עו"ש מהציבור.
- ד. בביאור במסגרת "פיקדונות בבנקים" יש לכלול פיקדונות בתאגידים בנקאיים המיועדים למתן אשראי וכן פיקדונות שלגביהם מחזיק התאגיד הבנקאי המדווח תעודות פיקדון סחירות שהוצאו על ידי הבנק בו הופקדו הפיקדונות.
- בתאגידים בנקאיים מיוחדים, כאשר סעיף זה מהווה בעיקרו פיקדונות בבנקים המיועדים למתן הלוואות לממשלה, יש להציגו כסעיף נפרד בגוף המאזן שייקרא: "פיקדונות בבנקים המיועדים למתן אשראי לממשלה".
- ה. אין לכלול בסעיף זה פיקדונות בבנקים שלגביהם ניתנה לאותם בנקים, זכות קיזוז או הגבלה אחרת בגין חביונות של חברות בת ושל אחרים לאותם בנקים. פיקדונות כאלה יכללו בסעיף האשראי המתאים.

24. ניירות ערך

- א. בסעיף זה תיכללנה השקעות באגרות חוב והשקעות במניות (למעט השקעות בחברות מוחזקות כמפורט בסעיף 32).
- תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא השקעות באגרות חוב ובנושא השקעות במניות. לצורך כך תאגיד בנקאי יישם, בין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 320 בקודיפיקציה בדבר "השקעות - אגרות חוב" ונושא 321 בקודיפיקציה בדבר "השקעות- מניות".
- בסעיף זה נכללה תמצית של הכללים שנקבעו בקודיפיקציה בנושאים אלה, והבהרות מסוימות לעניין אופן היישום של כללים אלה.
- א1. בעת הרכישה תאגיד בנקאי ימין השקעות באגרות חוב שרכש לאחד משלושת התיקים הבאים, אשר ינוהלו בספרים בנפרד: תיק אגרות חוב מוחזקות לפדיון, תיק אגרות חוב זמינות למכירה ותיק ניירות ערך למסחר. בנוסף, בעת הרכישה תאגיד בנקאי ימין השקעות במניות לשני התיקים הבאים אשר ינוהלו בספרים נפרדים: תיק ניירות ערך למסחר ותיק מניות שאינן למסחר, כהגדרתם להלן.
- בכל מועד דיווח תבחן הנהלת התאגיד הבנקאי מחדש את נאותות המיון בין התיקים.
- תאגיד בנקאי ידווח, בגוף המאזן, על השקעותיו באגרות חוב זמינות למכירה, במניות שאינן למסחר ובניירות ערך למסחר, בנפרד, מנכסים דומים הנמדדים לפי שיטת מדידה אחרת. כדי להשיג זאת תאגיד בנקאי יציג בסעיף אחד במאזן את הסכום המצרפי של סכומי השווי ההוגן ושל הסכומים שאינם בשווי הוגן, ויתן גילוי בסוגריים לסכום השווי ההוגן שנכלל בסכום המצרפי.

א2. יינתן גילוי לניירות ערך כמפורט בביאור לדוגמה בתוספת. בנוסף, תאגיד בנקאי יבחן, בהתחשב בשיקולי מהותיות, האם נדרש לתת פירוט רחב יותר לגבי סוג מסוים של נייר ערך, בהתבסס על המהות והסיכונים של ניירות הערך. בבחינה זו תאגיד בנקאי יביא בחשבון את הגורמים הבאים :

- (1) ענף פעילות
- (2) מועד יצירה
- (3) ריכוז גיאוגרפי
- (4) איכות אשראי
- (5) מאפיינים כלכליים

ב. "איגרות חוב מוחזקות לפדיון" (held-to-maturity debt securities) - איגרות חוב אשר לתאגיד הבנקאי יש כוונה ויכולת (positive intent and ability) להחזיקן עד למועד הפדיון. אין למיין איגרת חוב כמוחזקת לפדיון אם לפי החוזה איגרת החוב ניתנת לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהתאגיד הבנקאי המחזיק באיגרת החוב לא יכסה, במהות, את כל (substantially all) השקעתו הרשומה.

כוונת ההנהלה צריכה להתחשב, בין היתר, בנסיון העבר.

לעניין זה, "פדיון" - לרבות פדיון מוקדם על ידי המנפיק.

(1) תאגיד בנקאי לא ימין איגרת חוב כאיגרת חוב מוחזקת לפדיון כאשר בכוונתו להחזיק

באיגרת החוב למשך זמן בלתי מוגדר (for only an indefinite period).

לפיכך, לדוגמה, איגרת חוב לא תמוין כאיגרת חוב מוחזקת לפדיון כאשר ניתן לצפות למכירתה בתגובה לשינויים הבאים :

(א) שינויים בשיעורי הריבית בשוק (כולל שינויים הקשורים בסיכון לפדיון מוקדם של איגרת החוב) ;

(ב) צרכי נזילות (כגון עקב משיכת פיקדונות או ביקושים מוגברים להלוואות) ;

(ג) שינויים בזמינות או בתשואה על השקעות חלופיות ;

(ד) שינויים במקורות המימון ותנאיהם ;

(ה) שינויים בסיכונים מטבע.

(2) למרות האמור לעיל, בנסיבות המפורטות להלן, יכול תאגיד בנקאי לשנות את כוונתו

להחזיק באיגרת חוב מסוימת עד לפדיון מבלי שיתעורר ספק לגבי הכוונה להחזיק לפדיון בעתיד איגרות חוב אחרות. מכירה או העברה של איגרת חוב בגין אחת מהנסיבות המפורטות להלן לא תיחשב כסותרת את מיונה מלכתחילה כאיגרת חוב מוחזקת לפדיון. ואלו הנסיבות :

(א) ראיה להידרדרות מהותית בכושר הפרעון של המנפיק ;

(ב) שינוי בחוקי המס אשר יבטל או יפחית או יסייג מעמד מועדף, לצורך מס, של הכנסות מריבית על איגרת חוב (בקבוצה זו לא יכללו שינויים בשיעורי המס השוליים החלים על הכנסות מריבית) ;

שינוי בסיסי בתאגיד הבנקאי הנובע ממיזוג, רכישה או ממהלך של התארגנות (כגון בחיסול מגזר עסקי) שבעקבותיהם - על מנת לשמר את החשיפה הקיימת לסיכון ריבית או על מנת לשמר עקביות עם מדיניות סיכוני אשראי - קיים צורך במכירה או העברה של ניירות ערך מהתיק המוחזק לפדיון;

(ד) שינוי בדרישות סטטוטוריות או פיקוחיות אשר מביא לשינוי מהותי בסוג ההשקעות המותרות או בתקרות ההשקעה המותרות בסוגים מסויימים של ניירות ערך;

(ה) העלאה מהותית בדרישות ההון הפיקוחיות המביאה לקיטון ביחידה העסקית באמצעות מכירת ניירות ערך מוחזקים לפדיון;

(ו) העלאה מהותית במשקלות הסיכון של איגרות חוב אשר נלקחים בחשבון לצורך חישוב נכסי סיכון;

(ז) אירועים מבודדים, חד-פעמיים וחריגים באופיים בתאגיד המדווח, אשר לא ניתן היה לצפות באופן סביר את התממשותם.

(3) כל יתרת איגרות החוב בתיק המוחזק לפדיון תסווג מחדש לתיק הזמין למכירה כאשר בוצעה מכירה או העברה של איגרת חוב מתיק זה תוך סתירה מהותית להצהרת התאגיד בדבר כוונתו להחזיק באותן איגרות חוב עד לפדיון, או כאשר מסתמנת שיטה למכירות כאלו. במקרה כזה לא תוכל הנהלת התאגיד הבנקאי לשוב ולמייין איגרות חוב לתיק המוחזק לפדיון אלא במידה שתוכל להצביע על שינויים מתאימים בנסיבות שיאפשרו להתייחס לכוונותיה בדבר סיווג איגרות חוב במידה רבה יותר של אמון.

(4) מכירת איגרת חוב שסווגה כאיגרת חוב מוחזקת לפדיון, בנסיבות המפורטות להלן, יכולה להיחשב כפדיון לצורך האמור בסעיף זה:

(א) מכירה של איגרת חוב מהתיק המוחזק לפדיון כאשר נותרו 3 חודשים או פחות עד למועד פדיונה, או עד למועד מימוש האופציה לפדיון מוקדם שמחזיק המנפיק (ובתנאי שמימוש האופציה סביר - probable) ובתנאי ששינויים בשעורי ריבית השוק כבר אינם מהווים גורם מהותי בקביעת השווי ההוגן של האג"ח;

(ב) מכירת איגרת החוב נעשתה אחרי שהתאגיד הבנקאי כבר גבה חלק משמעותי (לפחות 85%) מהקרן שנרכשה בפדיון מוקדם או בתשלומים תקופתיים קבועים (באיגרת חוב הנושאת ריבית משתנה - בתשלומים תקופתיים).

ג. "ניירות ערך למסחר" (trading securities) - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים בעקרון במטרה למוכרם בתקופה הקרובה (ולכן הם מוחזקים לתקופות קצרות), וניירות ערך אשר התאגיד הבנקאי בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן (ראה סעיף 20). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי BID ו-ASK, הפרשים בין מחירי WHOLESALE ו-RETAIL, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

בתיק ניירות ערך למסחר לא תיכללנה מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

ד. "איגרות חוב זמינות למכירה" (available-for-sale securities) - איגרות חוב אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר.

ה. במועד הרכישה של ניירות ערך על הנהלת התאגיד הבנקאי לתעד את מטרת הרכישה. בהתייחס לאיגרות חוב שמויינו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון תתעד ההנהלה את כוונתה להחזיק באיגרות חוב אלו עד לפדיון, תוך התייחסות ליכולתה לממש כוונה זו. בכל מועד דיווח תבחן ההנהלה את המיון ותתעד תוצאות הבדיקה.

ו. יינתן גילוי למידע המפורט להלן:

(1) הבסיס לפיו נקבעו העלות של נייר הערך שנמכר או הסכום שסווג מחדש מההון העצמי מסעיף רווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד (כלומר, לפי שיטת נכנס ראשון יוצא ראשון או ממוצע משוקלל נע).

(2) יתרת החוב הרשומה של:

(א) איגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית.

(ב) איגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית.

(ג) איגרות חוב שאינן פגומות, אשר צוברות הכנסות ריבית והינן בפיגור של 90 ימים או יותר,

(ד) איגרות חוב שאינן פגומות, אשר צוברות הכנסות ריבית והינן בפיגור של 30 ימים עד 89 ימים.

ז. לעניין סעיף זה וסעיפים 25 - 27 א.:

"ניירות ערך" - לא כולל מכשירים נגזרים הכפופים להוראות חלק א'1 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור. לגבי נייר ערך שמשוּבץ בו מכשיר נגזר, אשר כפוף להוראות חלק א'1 כאמור, החוזה המארח (כמתואר בחלק א'1) יהיה כפוף לדרישות סעיף זה וסעיפים 25 - 27א.

"איגרות חוב" (debt securities) - לרבות מלוות מדינה, מניות בכורה הניתנות לפדיון, כתבי התחייבות המירים, איגרות חוב צמיתות וכתבי התחייבות נדחים;

"איגרת חוב משלמת" - איגרת חוב שעליה משולמת ריבית לפחות פעם בשנה;

"איגרת חוב צוברת" - איגרת חוב שאינה איגרת חוב משלמת;

"יום הפדיון" - מועד הפדיון הסופי;

"מניות" (equity securities) - לרבות אופציות שנרכשו, לרכישת או למכירת מניות ולרבות יחידות בקרנות להשקעות משותפות בנאמנות להבהרות נוספות ראה מילון מונחים בסעיף 321-10-20 בדבר "השקעות במניות" בקודיפיקציה.

"מניות שאינן למסחר" - מניות אשר אינן עומדות בהגדרת "ניירות ערך למסחר" (trading securities).

"עלות" - מחושבת לפי שיטת ממוצע משוקלל נע או לפי שיטת נכנס ראשון יוצא ראשון;

"עלות מופחתת" (amortized cost) של איגרות חוב" - ערך נקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה או שער שנצברו עליו, בניכוי חלק יחסי מהניכיון או בצירוף חלק יחסי מהפרמיה. לעניין זה:

- (1) החלק היחסי כאמור יחושב לפי שיטת הריבית האפקטיבית בהתאם לתקופה שבין יום הרכישה ליום הפדיון על בסיס יומי ויתואם על פי שיעור עליית המדד או שער החליפין מיום הרכישה ליום המאזן ;
- (2) באיגרת חוב הנפדית לשיעורים, החלק היחסי כאמור יוקצה לכל פדיון חלקי לפי היחס של הערך הנקוב העומד לפדיון לסך הערך הנקוב של איגרת החוב ;
- (3) לצורך חישוב הניכיון (או הפרמיה) באיגרת חוב משלמת, יש לנכות את סכום הריבית הצבורה במועד הרכישה בתוספת הפרשי הצמדה ושער על הריבית ;
- (4) באיגרת חוב צוברת יתואם החלק היחסי כאמור גם על פי שיעור הריבית ותנאי צבירתה כפי שנקובים באיגרת החוב ;

"רווח או הפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של נייר ערך" (unrealized holding gain or loss) - ייקבע לפי ההפרש בין שווי הוגן של נייר ערך לבין עלותו המופחתת (במניות-עלות) ליום הדיווח ;
לעניין זה :-

"עלות מופחתת" - לאחר השפעת ירידות ערך שטופלו כאמור בסעיף 26א. ;
"שווי הוגן במניה" - למעט השפעת דיבידנד שהוכרז וטרם שולם ;
"מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין" ("equity securities that do not have readily determinable fair value") - לרבות מניות אשר בעת רכישתן נחסמו למימוש למשך זמן של למעלה משנה מיום הדיווח (להבדיל ממניות המשמשות לביטחון).

25. איגרות חוב מוחזקות לפדיון (10/02)

- א. איגרות חוב מוחזקות לפדיון, תימדדנה לפי עלותן המופחתת ליום הדיווח.
- ב. בביאורים לדוח הכספי יינתן גילוי לכל מכירה או העברה מאת/ואל התיק המוחזק לפדיון. הגילוי יכלול את ערכן במאזן של איגרות החוב שנמכרו או שהועברו, את הרווח או ההפסד נטו שנכלל בהון העצמי בסעיף רווח כולל אחר מצטבר בגין כל הנגזרים שגידרו את הרכישה החזויה של איגרת החוב המוחזקת לפדיון, את סכום הרווח או ההפסד שמומש או שטרם מומש שנבע מהפעולה ופירוט הנסיבות שהובילו להחלטה לביצוע הפעולה. הגילוי יינתן בהתייחס לכל תקופה שלגביה מוצגות תוצאות הפעולות.
- ג. איגרות חוב מוחזקות לפדיון תמוינה כמפורט בביאור לדוגמא בתוספת. יש להציג בביאור את פירוט ערכן במאזן, פירוט עלות מופחתת, יתרת רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן, יתרת הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן, שוויין ההוגן והרווחים וההפסדים ברוטו הכלולים בהון העצמי בסעיף רווח כולל אחר מצטבר בגין כל הנגזרים שגידרו רכישה חזויה של אגרות חוב מוחזקות לפדיון ליום המאזן.

26. איגרות חוב זמינות למכירה (10/02)

- א. איגרות חוב - תיכללנה במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא ייכללו בדוח רווח והפסד וידווחו נטו, בניכוי התחייבות למס, בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר

שייקרא "התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן", עד למימושם, למעט כמפורט בפסקה הבאה.

כל או חלק מהרווחים או מההפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בגין איגרת חוב זמינה למכירה שיועדה כמגודרת בגידור שווי הוגן יוכרו בדוח רווח והפסד במשך תקופת הגידור, בהתאם לחלק א'1 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור.

ב. בוטל.

ג. איגרות חוב זמינות למכירה ימוינו כמפורט בביאור לדוגמה בתוספת. בביאור יש להציג את סך כל השווי ההוגן, סך הרווחים בגין איגרות חוב עם רווחים נטו שנכללו בהון העצמי בסעיף רווח כולל אחר מצטבר וסך ההפסדים בגין איגרות חוב עם הפסדים נטו שנכללו בהון העצמי בסעיף רווח כולל אחר מצטבר והעלות המופחתת) ליום המאזן.

26. ירידת שווי נייר ערך

א. מדידה וגילוי על הפסדי אשראי בגין אגרות חוב תיעשה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) – "מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי", כאמור בסעיף 29.

מדידה וגילוי על ירידות ערך של אגרות חוב שאינן נובעות מהפסדי אשראי תיעשה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא 320 בקודיפיקציה (ASC 320) – "השקעות – אגרות חוב (debt securities)".

מדידה וגילוי על ירידת ערך של מניות תיעשה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא 321 בקודיפיקציה (ASC 321) – "השקעות – מניות (equity securities)". אם איגרת החוב הינה פריט מגודר בגידור שווי הוגן, העלות המופחתת תשקף את ההשפעה של ההתאמות של יתרתו המאזנית שנערכו בהתאם לחלק א'1 – מכשירים נגזרים ופעילויות גידור). בהתאם לסעיפים 321-10-35-3-4 לקודיפיקציה, לגבי מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, שאינן נמדדות לפי שווי הוגן, בכל מועד דיווח, תאגיד בנקאי יבצע הערכה איכותית שתביא בחשבון אינדיקטורים לירידת ערך כדי להעריך האם חלה ירידת ערך של ההשקעה. אם לפי הערכה זו חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות, תאגיד בנקאי יעריך את השווי ההוגן של ההשקעה במניות לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת הערך. תאגיד בנקאי יכיר בירידת ערך בדוח רווח והפסד בסכום ההפרש בין השווי ההוגן של ההשקעה לסכום בספרים.

מובהר כי ניירות ערך אינם כפופים לטיפול החשבונאי שנקבע בסעיף 18א בהוראות הדיווח לציבור.

ב. תאגיד בנקאי יתן גילוי כמפורט להלן:

1. יתן גילוי לפרטים הבאים לגבי כל ההשקעות באגרות החוב זמינות למכירה אשר נמצאות ליום הדיווח בפוזיצית הפסד שטרם מומש:

א) סך השווי ההוגן של ניירות הערך עם הפסדים שטרם מומשו.
 ב) הסכום הכולל של ההפסדים שטרם מומשו (כלומר הסכום שבו העלות/העלות המופחתת עולה על השווי ההוגן).

2. בגילוי הנדרש לפי סעיף קטן ב.1 לעיל תיערך הפרדה בין השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ- 12 חודשים, לבין השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה. נקודת ההתייחסות לקביעה כמה זמן השקעה היתה בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת היא תאריך המאזן של תקופת הדיווח שבה זוהתה ירידת הערך. הגילוי ינתן לכל תיק בנפרד, לפי סוגי ניירות הערך שהבנק נתן להם גילוי בביאור, כמפורט במתכונת.

3. הגילוי הנדרש לפי סעיף קטן ג.1.ב) לעיל יפוצל בנוסף לפי שיעור ההפסד שטרם מומש מהעלות המופחתת של איגרת החוב, כמפורט במתכונת.

4. יינתן הסבר שיאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את הגילוי הכמותי בסעיפים קטנים ג.1-3 לעיל, ואת המידע שהתאגיד הבנקאי שקל כדי לקבוע שירידות הערך אינן בעלות אופי אחר מזמני. יש לתת הסבר לגבי כל אחד מהסוגים של ניירות ערך שהתאגיד הבנקאי נתן להם גילוי נפרד. בנוסף נדרש להתייחס בנפרד להפסדים משמעותיים אינדיווידואליים שטרם מומשו. ההסבר עשוי לכלול:

- א. מהות ההשקעה (ההשקעות);
- ב. הסיבה (הסיבות) לירידה (ירידות) הערך;
- ג. מספר פוזיציות ההשקעה שנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש;
- ד. חומרת ירידת (ירידות) הערך ותקופת (ותקופות) החיים שלה (שלה);
- ה. ראיות אחרות שנשקלו על ידי התאגיד הבנקאי כדי להגיע למסקנה שלא חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בהשקעה, כולל לדוגמא, דוחות של אנליסטים, דירוגי אשראי של המגזר, תנודתיות של השווי ההוגן של נייר ערך, ו/או כל מידע אחר שהתאגיד הבנקאי חושב שהוא רלוונטי.

26. הכנסות ריבית וירידת ערך של זכויות מוטב בנכסים שאוגחו

תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הכרה בהכנסות ריבית וירידת ערך של זכויות מוטב בנכסים שאוגחו.¹
 לעניין זה מובהר כי כללי החשבונאות כאמור לעיל אינם חלים, בין היתר, על זכויות מוטב מסוימות בנכסים פיננסיים שאוגחו, שהן באיכות אשראי גבוהה (high credit quality), כגון ניירות ערך מגובי נכסים שהונפקו בערבות ממשלת ארה"ב או על ידי סוכנויות של ממשלת ארה"ב.
 ניירות ערך שדירוג האשראי שלהם שווה לדירוג AA (בינלאומי) או גבוה ממנו יחשבו ניירות ערך מגובי נכסים באיכות אשראי גבוהה לצורך יישום כללי החשבונאות כאמור לעיל. בכל מקרה, ניירות ערך מגובי נכסים אשר לפי דירוג פנימי של התאגיד הבנקאי מדורגים בדירוג הנמוך מ- AA (בינלאומי) לא יחשבו לניירות ערך מגובי נכסים באיכות אשראי גבוהה לצורך יישום כללי החשבונאות כאמור לעיל.

¹ סעיף 40-325 בקודיפיקציה בדבר "זכויות מוטב בנכסים פיננסיים שאוגחו" Beneficial Interests in Securitized Financial

26. מניות שאינן למסחר-

- א. מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - ימדדו לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו להתאמות לשווי הוגן ייזקפו לדוח רווח והפסד.
- ב. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין – ימדדו לפי עלות בניכוי ירידת ערך, אם קיימת, בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. תאגיד בנקאי ימשיך למדוד את המניות לפי שיטה זו, עד שההשקעה תפסיק לעמוד בהגדרת מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין. תאגיד בנקאי יבחן בכל מועד דיווח האם המניות עומדות בהגדרה זו.
- תאגיד בנקאי המעוניין למדוד לפי שווי הוגן השקעה מסוימת במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, יפנה למנהל יחידת דיווח כספי לקבלת הנחיה מקדמית².
- ג. ייכלל גילוי לגבי השקעות במניות שאינן למסחר כמפורט בביאור לדוגמה בתוספת. בין היתר יינתן גילוי לפרטים הבאים עבור השקעות במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין:
 - (1) הסכום בספרים של ההשקעות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.
 - (2) סכום ירידות הערך והתאמות מעלה ומטה, אם קיים, בשנת הדיווח ועל בסיס מצטבר.
 - (3) מידע נוסף שדרוש למשתמשים בדוחות לצורך הבנת הגילויים הכמותיים והמידע שהתאגיד הבנקאי שוקל בעת קביעת הסכומים בדוחות והתאמות מעלה ומטה כתוצאה משינויים במחירים נצפים.

27. ניירות ערך למסחר

- א. ניירות ערך למסחר ייכללו במאזן לפי שווי הוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן, ייזקפו לדוח רווח והפסד.
- ב. ניירות ערך למסחר ימוינו כמפורט בביאור לדוגמה בתוספת.

27. העברה בין תיקים (10/02)

- העברת ניירות ערך בין התיקים תבוצע לפי שווי הוגן. ביום ההעברה, רווח או הפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן יטופל כדלקמן:
- א. בהעברת נייר ערך מהתיק למסחר - רווח או הפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן ליום ההעברה כבר נזקף לרווח והפסד וטיפול זה ישאר בעינו.
 - ב. בהעברת נייר ערך אל התיק למסחר – חלק ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן ליום ההעברה ואשר לא הוכר קודם לכן בדוח רווח והפסד ייזקף לרווח והפסד מיידי, וימויין לסעיף המתאים של הפסדים ממכירת ניירות ערך מהתיק שממנו בוצעה ההעברה.
 - ג. בהעברת איגרת חוב אל התיק הזמין למכירה מהתיק המוחזק לפדיון - רווח או הפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן ליום ההעברה ייזקף בהון העצמי בסעיף הנפרד ברווח כולל אחר מצטבר כאמור בסעיף 26.א'.
- בהעברת איגרת חוב אל התיק המוחזק לפדיון מהתיק הזמין למכירה - רווח או הפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן ליום ההעברה ימשיך להיות מוצג בהון העצמי בסעיף נפרד ברווח

² ראה הנחיות נוספות בנושא זה במסגרת הערת שוליים לסעיף 20.7 בהוראות הדיווח לציבור.

ה. העברות אגרות חוב מתוך התיק המוחזק לפדיון ואליו יהיו נדירות. העברה או מכירה של איגרת חוב מהתיק המוחזק לפדיון מותרת בגין שינויי נסיבות המפורטים בסעיף 24.ב' (2).

בהתחשב באופי התיק למסחר, העברות מתוך התיק למסחר ואליו יהיו נדירות. חלק הרווח שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן ליום ההעברה ואשר לא הוכר קודם לכן בדוח רווח והפסד יוצג בהון העצמי בסעיף הנפרד ברווח כולל אחר מצטבר כאמור בסעיף 26.א. עד למימוש נייר הערך.

27. פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי נכסים

יכלל פירוט נוסף של הנתונים הנדרשים בסעיפים 25, 26 ו- 27 לעיל לגבי כל אחד מסוגי ניירות הערך הבאים, אלא אם פעילות התאגיד הבנקאי בהם אינה מהותית:

1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS), תוך הבחנה בין:

1.1 ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass Through), תוך הבחנה בין:

1.1.1 ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GMNA.

1.1.2 ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC.

1.1.3 ניירות ערך אחרים (פרט אם מהותי).

1.2 ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו- stripped MBS), תוך הבחנה בין:

1.2.1 ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה.

1.2.2 ניירות ערך שמובטחים על ידי ניירות ערך מגובי משכנתאות שהונפקו על ידי FNMA,

FHLMC, או GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה.

1.2.3 כל שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות (פרט אם מהותי).

2. ניירות ערך מגובי נכסים (ABS), תוך הבחנה לפי סוגי הנכסים שמגבים את ניירות הערך:

2.1 חייבים בגין כרטיסי אשראי;

2.2 קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים (home equity);

2.3 אשראי לרכישת רכב;

2.4 אשראי אחר לאנשים פרטיים;

2.5 אשראי שאינו לאנשים פרטיים;

2.6 אחרים (פרט אם מהותי).

28. אשראי לציבור

א. בסעיף זה יש לכלול הלוואות לציבור, פיקדונות בבנקים שלגביהם ניתנה לאותם בנקים, זכות קיזוז או הגבלה אחרת בגין חבויות של חברות בת ואחרים לאותם בנקים, משיכות יתר בחשבונות עובר ושב של הציבור, יתרות חוב של הציבור הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי וכן נכסים שהוחכרו לציבור בחכירה מימונית (כפי שמוגדר בנושא 842 בקודיפיקציה, "חכירות").

ב. בסעיף זה תיכללנה התחייבויות לקוחות כלפי התאגיד הבנקאי עבור קיבולים של התאגיד הבנקאי על שטר חליפין ועל אשראי תעודות. מקדמות ששולמו על ידי הלקוחות ינוכו מסעיף זה. כאשר רכש התאגיד הבנקאי קיבול של עצמו, תוצג חבות הלקוח עבור אותו קיבול בסעיף "אשראי" בביאור.

ג. בגוף המאזן יוצגו בנפרד :

- 1) יתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור ;
- 2) יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ; וכן
- 3) יתרת החוב נטו של האשראי לציבור.

ד. בוטל.

ה. בוטל.

29. הפרשה כוללת להפסדי אשראי

1. תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) – מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי.
לצורך יישום נושא 326, תאגיד בנקאי נדרש לשמור הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים (expected) ולהציג את הסכום נטו שצפוי שייגבה לאורך התקופה החוזית בגין תיק האשראי שלו, תיק איגרות החוב המוחזקות לפדיון ותיק אגרות החוב הזמינות למכירה שלו, וכן לשמור, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי האשראי החוץ מאזניים שלו, כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות.
2. תאגיד בנקאי יעריך את ההפרשה להפסדי אשראי לסוף כל תקופת דיווח. שינויים בהפרשה להפסדי אשראי הנובעים מהערכות תקופתיות אלה ירשמו באמצעות גידול או קיטון בהוצאות הרלוונטיות בגין הפסדי אשראי. כאשר מידע זמין מאמת כי נכסים או חלקים של נכסים אינם ניתנים לגבייה, הסכומים הללו יימחקו חשבונאית באופן מיידי כנגד ההפרשות להפסדי אשראי הקשורות אליהם.
3. על ההנהלה ועל הדירקטוריון של התאגיד הבנקאי לשקף את הציפיות הנוכחיות שלהם של הפסדי אשראי צפויים, על סמך ההערכה הנוכחית שלהם של איכות האשראי של הנכסים הפיננסיים שלו. בנוסף, עליהם לוודא כי נשמר תיעוד מספיק המבסס את ההפרשה להפסדי אשראי וכי קיימות בקורות מספיקות שמבטיחות קביעה עקבית של ההפרשה להפסדי אשראי וההוצאה בגין הפסדי אשראי בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב והוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.
התהליך, הבקורות והתיעוד של התאגיד הבנקאי צריכים להתאים לגודלו ולמורכבותו של התאגיד הבנקאי, וצריכים להתאים למבנה הארגוני שלו, לסביבה ולאסטרטגיה העסקית שלו, לתיאבון לסיכון שלו, למאפייני הנכסים הפיננסיים שלו, לאופי, להיקף, ולרמת הסיכון של תיק האשראי שלו, למדיניות ולנהלי מתן האשראי שלו, לאסטרטגיית ההשקעה שלו, ולמערכות ניהול המידע שלו.
4. להוראות נוספות בנושא שיטת קביעת ההפרשה להפסדי אשראי והתיעוד הנדרש ראה נספח י'. לשאלות ותשובות ודוגמאות בנושא חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ראה נספח י"א.

29. הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי

1. הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור - בקביעת הפרשה נאותה להפסדי אשראי יש להביא בחשבון, בין היתר, הן את הפסדי העבר והן התאמות בגין גורמים סביבתיים רלוונטיים לסיכוי הגבייה. סעיף קטן 2. להלן כולל דוגמאות לגורמים שעשויים להיות רלוונטיים להערכת סיכויי הגבייה של אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור (להלן בסעיף קטן זה – אשראי לאנשים פרטיים).

2. גורמים שעשויים להיות רלוונטיים לסיכויי הגבייה של אשראי לאנשים פרטיים :

להלן רשימה הכוללת דוגמאות לגורמים שעשויים להיות רלוונטיים לסיכויי הגבייה של אשראי לאנשים פרטיים¹⁴, לרבות גורמים אליהם התייחסו תאגידים בנקאיים מסוימים בשיטות קביעת ההפרשה שלהם. רשימה זו אינה רשימה מלאה. תאגיד בנקאי ישקול אילו גורמים רלוונטיים ביותר לסיכויי הגבייה, לרבות גורמים נוספים אם נדרש, ואיך ראוי להביאם בחשבון בקביעת ההתאמות האיכותיות להפרשה.

א. איכות המידע שקיים בתאגיד הבנקאי והיקף ועומק הפיקוח של ההנהלה והדירקטוריון על מאפייני הסיכון של האשראי לאנשים פרטיים.

ב. איכות תהליכי חיתום האשראי והיקף וחומרת ליקויים בתהליכי אשראי ובקרת האשראי.

ג. שינויים במדיניות ובנהלים למתן אשראי לאנשים פרטיים.

ד. היקף הלווים שיש להם הלוואות שניתנו בתקופות של גידול מהיר יחסית באשראי.

ה. היקף הלווים שיש להם הלוואות בפיגור, שניתנו לגביהם ויתורים או דחיות של קרן או ריבית, או שנמחקו חשבונאית.

ו. היקף הלווים שיש להם חבות גדולה יותר והיקף הלווים שהחזר הנוכחי או הפוטנציאלי של תשלומי ההלוואות שניתנו להם מהווה שיעור משמעותי מההכנסה הקבועה שלהם.

¹⁴ גורמים נוספים, שיש להביא בחשבון בהערכת סיכויי הגבייה של כל אשראי, צוינו בנספח י' להוראות הדיווח לציבור.

- ז. מגמות באיכות, היקף ושווי הביטחונות שמבטחים את האשראי.
- ח. היקף הלווים שחשופים לגידול משמעותי חוזי בתשלומים, לרבות הלוואות בריבית משתנה.
- ט. היקף ההלוואות שבהן המידע שיש לתאגיד הבנקאי על הלווה, התחייבויותיו והכנסותיו, במועד מתן ההלוואה ולאורך חיי ההלוואה אינו שלם מעודכן ומאומת. במסגרת זו יש להביא בחשבון, בין היתר, את היקף האשראי שניתן לאנשים פרטיים אשר אין להם הכנסה קבועה לחשבון.
- י. מגמות במאפיינים כלליים של הלווים, כגון העושר הפיננסי, היקף ההכנסה הפנויה ויציבות ההכנסות, וכן נתונים מקרו כלכליים המשפיעים על סיכויי הגביה של האשראי, כגון שיעור האבטלה וההכנסה הפנויה לנפש.

ג. דרישות נוספות לגבי הצגה וגילוי של הפרשות להפסדי אשראי

1. יתרות של הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות מאזניים יקטינו את היתרות המאזניות של הנכסים בגינם נוצרו ההפרשות. יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, תוצג בנפרד בגוף המאזן. יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים תוצג בין ההתחייבויות האחרות. סעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי בדוח רווח והפסד יכלול את ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנגרמו בכל החובות ומכשירי האשראי החוץ מאזניים.
2. כאשר תאגיד בנקאי משתמש בגישת תזרים מזומנים מהוון לצורך אומדן הפסדי אשראי צפויים עליו לדווח על כלל השינוי בערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים כעל הוצאה בגין הפסדי אשראי (או היפוך של הוצאה בגין הפסדי אשראי).

229. סיווג ומחיקה חשבונאית (Write down, Charge off) של חוב

1. יש למחוק חשבונאית סכומי חוב שנחשבים בלתי ניתנים לגבייה (Uncollectible) ובעלי ערך נמוך כדי כך שהותרתם כנכסים אינה מוצדקת. אין משמעות הדבר שהחוב חסר באופן מוחלט כל ערך השבה, אלא שאין זה פרקטי או רצוי לדחות מחיקה חשבונאית של חוב זה (או של חלק מהחוב) שהוא בעקרון חסר ערך, הגם שתיתכן גביה חלקית בעתיד. אין להותיר בדוחות הכספיים חוב (או חלק של חוב) בגינו מנהל התאגיד הבנקאי מאמצי גביה ארוכי טווח.

לעניין זה מובהר כי חוב לא צובר שעדיין לא ראוי למחוק אותו (או חלק ממנו) חשבונאית, מאופיין בכך שקיימת סבירות גבוהה שהלווה לא יפרע את החוב (או חלק מהחוב) לפי תנאי החוזה, אולם אין ודאות לגבי סיכוי הגבייה ומימוש ההפסד. כאשר ההסתברות להפסד הופכת לכמעט ודאית, כך שהסיכוי שהחוב (או חלק מהחוב) יגבה בעתיד הופך להיות קטן מאוד, אם בכלל, ראוי למחוק חשבונאית את החוב (או את חלקו). תאגיד בנקאי לא ימחק חשבונאית חוב אשר צפוי להיגרם ממנו הפסד משמעותי מאוד (או את חלקו), רק אם הוא מזהה אירועים ספציפיים שעשויים לחזק את החוב שתוצאתם טרם נקבעה, אשר בגינם ראוי לדחות את המחיקה החשבונאית.

אירועים כאלה עשויים לכלול מיזוג, רכישה, פירוק, השלמות הון, קבלת בטחונות נוספים, השלמת השערוך של הבטחון, ומימון מחדש. ככלל, אירועים שתוצאתם טרם נקבעה אמורים להתברר בפרק זמן קצר יחסית (בדרך כלל פחות משנתיים). למרות שלעתים יתכנו מקרים בהם ראוי להמשיך להציג נכס במאזן גם לאחר פרק זמן זה, על הבנק להימנע משיטה לפיה הוא לא מוחק חשבונאית חובות (או חלקים של חובות), כאשר האירוע הספציפי הצפוי לא מתרחש, מתוך ציפייה לאירועים אחרים שיתרחשו בעתיד. אם האפשרות היחידה של הבנק לגבות את החוב (או את חלקו) הינה באמצעות תביעות משפטיות שיארכו זמן רב, או באמצעות הליכים ארוכי טווח אחרים, על הבנק למחוק חשבונאית את החוב (או את חלקו).

2. ככלל, יש למחוק חשבונאית באופן מיידי כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי, כל חלק של היתרה הרשומה של חוב שגבייתו מותנית בביטחון העודף על השווי ההוגן של הביטחון, אשר ניתן לזהותו כסכום שאינו בר גבייה.

3. כאשר תאגיד בנקאי מבצע מחיקה חשבונאית מלאה או חלקית של חוב שאינו ניתן לגבייה, התאגיד הבנקאי יוצר בסיס עלות חדש לחוב. כתוצאה מכך, בעת שנוצר בסיס עלות חדש באמצעות מחיקה חשבונאית, בסיס העלות הזה אינו יכול "לגדול" בעתיד. אין לבטל מחיקה חשבונאית קודמת לאחר שהתאגיד הבנקאי הגיע למסקנה שחל שיפור בסיכויי גביית הסכום שנמחק חשבונאית, גם אם הבנק נותן לחוב מספר חשבון חדש או שהחייב חותם על מסמך חדש.

4. מחיקות חשבונאיות וגביות של סכומים אשר נמחקו חשבונאית בעבר ירשמו כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי.

5. הפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ינוכו מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, בתקופה שבה מתממשת ההתחייבות התלויה. אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) נמוכה מ- 1 מיליון ש"ח, אשראי לאנשים פרטיים והלוואות לדיור, ימחקו חשבונאית כאשר התאגיד הבנקאי מזהה הפסדי אשראי ספציפיים, אך לא יאוחר ממסגרות הזמן המפורטות להלן. מובהר כי ההוראות המפורטות להלן מתייחסות לכל החובות כאמור, לרבות חובות עם מועד סיום ברור (closed-end), חובות בחשבונות עו"ש או חח"ד וחובות אחרים ללא מועד סיום ברור (open-end). יש למחוק חשבונאית את כל יתרת החוב הרשומה של החוב (בכפוף לאמור להלן לגבי חובות מובטחים), ולא רק את הסכום שנמצא בפיגור או בחריגה. כאשר ניסיון העבר של התאגיד הבנקאי עם חובות אלה משקף הפסדים גבוהים וגביות נמוכות, נדרש לאמץ קריטריונים שמרניים יותר. להנחיות נוספות לגבי בקרה פנימית על שינויים בתנאים של חובות כאמור ראה נספח י'.

א. חובות שאינם מובטחים וחובות מובטחים שאינם הלוואות לדיור :

- (1) חובות אלה יסווגו כחובות נחותים כאשר הם הופכים לחובות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (2) חובות אלה ימחקו חשבונאית כאשר הם הופכים לחובות בפיגור של 150 ימים או יותר¹.
- (3) בחוב מובטח שאינו הלוואה לדיור, שבו תפיסת הביטחון החלה והינה מובטחת, ניתן למחוק חשבונאית רק את החלק של יתרת החוב הרשומה העודף על השווי של הביטחון (בניכוי עלויות מכירה), במקום למחוק חשבונאית את יתרת החוב כולה.

¹ לצורך מטרות תפעוליות, כאשר נדרשת מחיקה חשבונאית על-פי סעיף זה, היא תבוצע לא יאוחר מסוף החודש שבו חלפה התקופה המתייחסת. כל תשלום אשר התקבל לאחר שחלפה התקופה, אך לפני סוף החודש שבו חלפה התקופה, יכול להילקח בחשבון לצורך קבלת החלטה האם יתרת החוב עדיין ראויה למחיקה חשבונאית.

ב. הלוואות לדיור:

יש לבצע הערכה עדכנית של שווי הביטחון לא יאוחר מהמועד שבו החובות הופכים לחובות בפיגור של 180 ימים או יותר. יש למחוק חשבונאית את החלק של יתרת החוב הרשומה העודף על השווי של הביטחון (בניכוי עלויות מכירה).

ג. חובות של יחידים בפשיטת רגל (bankruptcy) ימחקו חשבונאית לא יאוחר מ- 60 ימים ממועד הפרסום של צו הכינוס על ידי בית המשפט, או בתקופה אחרת המצוינת בחלקים אחרים של סעיף זה, לפי המוקדם. חובות של תאגידים ימחקו חשבונאית לא יאוחר מ- 60 ימים מהמועד שבו ניתן צו פירוק של התאגיד על ידי בית המשפט או מונה כונס לנכסי התאגיד, או בתקופה אחרת המצוינת בחלקים אחרים של סעיף זה, לפי המוקדם. זאת, אלא אם התאגיד הבנקאי יכול להראות בבירור שגביית החוב צפויה להתרחש (likely to occur), וקיים בידיו תיעוד התומך בבירור במסקנה זו. לגבי חובות מובטחים בביטחון, ניתן למחוק חשבונאית רק את החלק של יתרת החוב הרשומה העודף על השווי ההוגן של הביטחון (בניכוי עלויות מכירה). יתרת חוב כלשהי שלא נמחקה חשבונאית תסווג כחוב נחות עד שהחייב מבסס מחדש את היכולת והרצון שלו לשלם במשך תקופה של ששה חודשים לפחות.

ד. חובות אשר נוצרו במרמה (fraudulent loans), ימחקו חשבונאית לא יאוחר מ- 90 ימים ממועד גילוי המרמה, או בתקופה אחרת המצוינת בחלקים אחרים של סעיף זה, לפי המוקדם.

ה. בדרך כלל בחובות קטנים יחסית, הערכה של איכות האשראי על בסיס ניתוח אשראי כולל של כל חוב בודד אינה יעילה ויקרה לתאגיד הבנקאי ולגורמי הבקרה והביקורת. לפיכך, המדד הטוב ביותר לאיכות האשראי בחובות אלה הינו ביצועי הפירעון (payment performance) של כל חייב בהתאם לקריטריונים המפורטים לעיל. למרות האמור לעיל, אם בידי התאגיד הבנקאי קיים תיעוד המראה בבירור שחוב בפיגור הינו מובטח היטב ובהליכי גבייה, כך שהגבייה תתבצע למרות מצב הפיגור, אין דרישה לסווג ו/או למחוק חשבונאית את החוב.

לעניין זה "מובטח היטב", ו"בהליכי גבייה" – ראה סעיף 30. יחד עם זאת, לעניין זה, משך הזמן המומלץ לעניין הקביעה האם חוב נמצא בהליכי גבייה הוא 90 יום.

6. יינתן גילוי למדיניות החשבונאית של התאגיד הבנקאי בנושא מחיקה חשבונאית של חובות.

29. הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. בוטל
2. בדרך כלל, תאגידים בנקאיים מעריכים ואומדים הפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים באותו זמן שבו הם אומדים הפסדי אשראי בגין חובות. התהליך לקביעה ולביסוס של אומדני הפסד הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים דומה לתהליך לקביעה ולביסוס של אומדני הפסד הקשורים לחובות. עם זאת, אומדני ההפסד הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים אינם נרשמים כחלק מההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות, אלא נרשמים בסעיף הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים במסגרת ההתחייבויות האחרות.
3. ראה נספח י' להוראות נוספות לגבי שיטת קביעת ההפרשה ודרישות התייעוד.

30. חובות לא צוברים

1. תחולה – סעיף זה חל על חובות, למעט סוגי החובות המפורטים להלן:
 - א. אשראי מסחרי שחל עליו סעיף 5.229 ואשראי לאנשים פרטיים. למרות האמור לעיל מובהר כי סעיף זה חל על הלוואות לדור.
 - ב. חובות הנמדדים לפי שווי הוגן או לפי הנמוך שבין עלות או שווי הוגן;
 - ג. עסקאות חכירה;
2. חוב יסווג כחוב לא צובר, כאשר, בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי (expected) שתאגיד בנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. לעניין סעיף זה, המשמעות של גביית כל הסכומים לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב היא שגם תשלומי הריבית וגם תשלומי הקרן על פי החוזה יגבו במועד שנקבע בהסכם החוב. סעיף זה אינו מפרט כיצד תאגיד בנקאי יקבע שצפוי שלא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם חוב. בכדי להגיע להחלטה זו, על תאגיד בנקאי ליישם את הנהלים הרגילים שלו לבקרת האשראי (loan review procedures). אין ליישם סעיף זה רק בשל עיכוב לא משמעותי או חוסר לא משמעותי בסכום התשלומים. חוב לא יסווג כחוב לא צובר במהלך תקופה שבה חל עיכוב בתשלום, אם התאגיד הבנקאי צופה לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לרבות ריבית שנצברה על פי שיעור הריבית החוזי בתקופה שבה חל עיכוב. לפיכך, חוב לפי דרישה, או חוב אחר ללא מועד פרעון מוצהר, לא יסווג כחוב לא צובר אם התאגיד הבנקאי צופה לגבות את כל הסכומים לרבות ריבית שנצברה על פי שיעור הריבית החוזי במהלך התקופה שבה החוב קיים.
3. חוב של לווה בקשיים פיננסיים שתנאיו שונו בדרך כלל כבר זוהה כחוב לא צובר לפני שבוצע שינוי פורמלי בתנאי החוב, מאחר והתנאי המפורט בסעיף קטן 2 התקיים לפני שבוצע שינוי פורמלי.

4. הבהרות נוספות לגבי סיווג חוב (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) כחוב לא צובר –

א. בכל מקרה, חוב יסווג כחוב לא צובר כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם הוא גם מובטח היטב (Well secured) וגם נמצא בהליכי גביה (In the process of collection);

(1) חוב "מובטח היטב" אם הוא מובטח על ידי (1) ביטחון באמצעות שעבוד של רכוש מוחשי או אישי, לרבות ניירות ערך, (Collateral in the form of liens on or) (pledges of real or personal property, including securities) שערך המימוש שלו מספיק לפרעון החוב (לרבות ריבית שנצברה) במלואו, או (2) ערבות של צד בעל אחריות פיננסית מוכחת (Guarantee of a financially responsible party).

(2) חוב "נמצא בהליכי גביה" אם גביית החוב מתנהלת באופן תקין (In due course) באמצעות (1) הליך משפטי, לרבות הליכי אכיפה משפטיים, או (2) בנסיבות המתאימות, ע"י מאמצי גביה שאינם מעורבים בהליכים משפטיים ואשר צפוי שיביאו בעתיד הקרוב לפרעון החוב או לחזרתו למצב שאינו פגום.

הליך גביה לעניין הגדרת חוב לא צובר הינו הליך שאמור להביא לגביית החוב או להחזרתו למצב צובר בעתיד הקרוב, ככלל בתוך 30 ימים. לפיכך, ככלל, חוב לא יכול להישאר במצב של חוב "בהליכי גביה" במשך תקופה של יותר מ- 30 ימים מהמועד שבו הוא הפך להיות חוב בפיגור של 90 ימים או יותר. יחד עם זאת, כאשר קיימת רמה גבוהה של וודאות (Reasonably certain) לגבי מועד הגביה וסכומה, גם אם תקופת הגביה עולה על 30 ימים, אין מניעה להתייחס לחוב כחוב "בהליכי גביה".

ב. חוב יסווג כחוב לא צובר לפי סעיף קטן א. החל מהמועד שבו הוא הופך לחוב בפיגור של 90 ימים. חוב אשר סווג כחוב לא צובר יישאר כזה עד למועד בו הוא יענה לקריטריונים לחזרתו ממצב זה כמפורט בסעיף קטן ו..

ג. הטיפול במספר חובות של חייב אחד –

כעקרון, סיווג חוב כלא צובר צריך להיקבע בהתבסס על הערכת יכולת הגביה של החוב האינדיבידואלי ויכולת וביצועי התשלום. בהתאם לכך, כאשר הלוואה אחת של חייב מסווגת כחוב לא צובר, תאגיד בנקאי אינו חייב למיין באופן אוטומטי את יתר החובות של אותו חייב כלא צוברים. כאשר לתאגיד בנקאי יש כמה חובות של אותו חייב, וחוב אחד עונה לקריטריונים של חוב לא צובר, על התאגיד הבנקאי להעריך את החובות האחרים של אותו חייב על מנת לקבוע האם אחד או יותר מאלה צריכים גם כן להיות ממויינים כלא צוברים.

ד. לא נדרש לסווג חוב מהסוגים שצוינו בסעיף 5.29, אשר נמחקים חשבונאית בהתאם למסגרות הזמן שנקבעו בסעיף זה, כחוב לא צובר, ולא נדרש להפסיק לצבור בגינו ריבית, גם אם קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. עם זאת, חובות אלה יהיו כפופים לשיטות הערכה אחרות (כגון הפרשות להפסדי אשראי) שיבטיחו שהרווח הנקי של התאגיד הבנקאי אינו מוטה כלפי מעלה (overstated). ריבית פיגורים ועמלות בגין איחור (delinquency fees) על חובות אלה יכללו כהכנסה במועד שבו נוצרת הזכות לקבל את העמלה או הריבית מהלקוח, בהנחה שהגביה מובטחת באופן סביר. למרות האמור לעיל, תאגיד בנקאי רשאי, אך אינו נדרש, להפסיק לצבור ריבית בגין חובות כאמור. תאגיד בנקאי שבחר להפסיק לצבור ריבית בגין חובות כאמור יסווג אותם כחובות לא צוברים, ויתן גילוי למדיניות החשבונאית שאומצה. תאגיד בנקאי המיישם מדיניות חשבונאית כאמור יעדכן את מנהל יחידת דיווח כספי בפקוח על הבנקים.

1. החזרה מסיווג חוב לא צובר –

כעקרון, חוב לא צובר יכול לחזור להיות מסווג כחוב צובר בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- (1) אין בגינו רכיבי קרן אֶן ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו (להלן - סכומים בפיגור), והתאגיד הבנקאי צופה (Expects) פירעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו). לעניין זה מובהר כי כאשר מתקיים תנאי זה החוב יכול לחזור להיות מסווג כחוב צובר גם אם התאגיד הבנקאי טרם גבה את הסכום שנמחק חשבונאית בעבר. בכדי שתנאי זה יתקיים, נדרש שהבנק יקבל קודם לכן תשלומים לפירעון כל הסכומים שבפיגור. למרות האמור, במצב שבו החייב משלם את הסכום המלא של תשלומי הקרן והריבית התקופתיים לפי תנאי החוזה, חוב יכול לחזור מסיווג כחוב שאינו צובר גם אם נותרו סכומים בפיגור, אם מתקיימים שני הקריטריונים הבאים: (1) קיים ביטחון סביר (Reasonably assured) שכל סכומי הקרן והריבית שהגיע מועדם לפי החוזה (לרבות פיגורים) יפרעו בתקופה סבירה, ו-(2) החייב ביצע תשלומים לפי תנאי החוזה במזומן או בשווי מזומן, על פני תקופה רציפה (sustained - לפחות 6 חודשים). במצב זה יש להמשיך לתת לחוב גילוי כחוב בפיגור כל עוד קיימים בגינו סכומים בפיגור.
- (2) כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה.

2. הכרה בהכנסות ריבית וטיפול בהכנסות ריבית שנצברו בעבר בגין חוב שאינו צובר

א. תאגיד בנקאי לא יצבור הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כחוב שאינו צובר

ב. הטיפול בהכנסות ריבית שנצברו בעבר –

יש לבטל כל הכנסת ריבית שנצברה וטרם נגבתה, ואשר הוכרה כהכנסה בדוח רווח והפסד, בחוב שסווג כחוב שאינו צובר, כדלקמן: הכנסה אשר נצברה מתחילת שנת הדיווח תבוטל מול סעיף רווח והפסד "הכנסות ריבית" והכנסה שנצברה בשנים קודמות תבוטל מול יתרת ההפרשה להפסדי אשראי (ביטול ההכנסה שנצברה בשנים קודמות יוצג בביאור על התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי בשורה "מחיקות חשבונאיות").

ג. הטיפול בתקבולי מזומן והקריטריונים להכרה בהכנסה על בסיס מזומן –

- (1) כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת של חוב שאינו צובר, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת הקרן במידה הנדרשת להסרת ספק זה.

2) כל עוד היתרה הרשומה הנותרת של החוב נחשבת להיות ברת גביה במלואה, ניתן לטפל בחלק או בכל תשלומי הריבית שהתקבלו במזומן כהכנסת ריבית על בסיס מזומן. קביעת הבנק בדבר יכולת הגביה של כל היתרה הרשומה הנותרת של החוב חייבת להיתמך בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב והתחזית לפירעון, לרבות התייחסות לביצועי הפירעון ההיסטוריים של החייב וגורמים רלבנטיים אחרים.

כאשר הכרה בהכנסת ריבית על בסיס מזומן הינה נאותה, סכום ההכנסה שיוכר כהכנסות ריבית יוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי השיעור החוזי. היתרה שהתקבלה במזומן מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנותרת, תירשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות (כולל ריבית שבוטלה), עד שאלו יגבו במלואן (צריך שתהיה לתאגיד בנקאי מדיניות מוגדרת היטב המסדירה את הטיפול בהכנסות ריבית והמחיקות החשבונאיות של יתרות לקבל בגין ריבית שנצברה).

הכנסות ריבית על בסיס מזומן יסווגו בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית, בסעיף הרלבנטי.

ד. בוטל.

ה. חובות של לוויים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים –

חוב של לווי בקשיים פיננסיים אשר עבר שינוי פורמלי בתנאים באופן שגורם לכך שקיים ביטחון סביר שהחוב יפרע (קרן וריבית) ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, אינו נדרש להיות מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, בתנאי שהשינוי בתנאים וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים על ידי הערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ושל יכולת החוזר לפי התנאים החדשים.

אחרת, החוב שעבר שינוי בתנאים חייב להישאר בסיווג של חוב שאינו צובר הכנסות ריבית. ההערכה חייבת לכלול בחינה של ביצועי פירעון נמשכים היסטוריים של החייב לפני שהחוב יחזור לצבור הכנסות ריבית. ככלל, תקופה של ביצועי פירעון נמשכים תימשך לכל הפחות 6 חודשים, ותכלול תשלומי מזומן ושווי מזומן (בהחזרת החוב למצב צובר הכנסות ריבית, ניתן להתחשב בביצועי פירעון נמשכים היסטוריים על פני תקופה סבירה לפני השינוי בתנאים). שינוי כזה בתנאים חייב לשפר את יכולת הגביה של החוב בהתאם ללוח פירעונות סביר ואינו משחרר את התאגיד הבנקאי מהאחריות למחוק חשבונאית באופן מיידי את כל ההפסדים המזוהים (ראה סעיף 229ד).

עד שחוב שעבר שינוי בתנאים חוזר לצבור הכנסות ריבית, אם בכלל, תשלומי מזומן שהתקבלו חייבים להיות מטופלים בהתאם לקריטריונים המפורטים לעיל. בנוסף, לאחר שינוי פורמלי בתנאי החוב, אם חוב שעבר שינוי בתנאים אשר הוחזר לצבור הכנסות ריבית, מקיים מאוחר יותר את הקריטריונים להגדרת חוב לא צובר כתוצאה מפיגורים ביחס לתנאיו החדשים, או מכל סיבה אחרת, החוב חייב להיות מוגדר כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית.

30א. חוב של לווה בקשיים פיננסיים שעבר שינוי בתנאים

1. תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב המתייחסים לטיפול החשבונאי בחובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים (modifications), לרבות כללים שנקבעו בנושא "עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות" כמפורט בנושא 310-20 בקודיפיקציה (ASC310-20).
2. ראה התייחסויות נוספות לטיפול החשבונאי בחובות אלה, כמפורט להלן:
 - א. סיווג חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים כחובות לא צוברים – ראה סעיף 30.
 - ב. טיפול חשבונאי בנכסים שנתפסו – ראה סעיף 30ב.
 - ג. הנחיות נוספות לגבי זיהוי חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים ודרישות הגילוי לגבי חובות אלה – ראה סעיף 30ג.

330. נכסים שנתפסו (Foreclosed assets)¹

1. תאגיד בנקאי אשר קיבל מחייב, כפרעון מלא של חוב, חייבים מצד שלישי, זכויות בהון העצמי של החייב או סוג אחר של נכסים (למעט נכסים עם תקופת שימוש ארוכה (Long lived assets) אשר ימכרו, כהגדרת מונח זה בנושא 360 בקודיפיקציה), יטפל בנכסים שהתקבלו לפי שוויים ההוגן במועד שינוי התנאים של חובות של לווים בקשיים פיננסיים². כאשר תאגיד בנקאי מקבל מחייב נכסים עם תקופת שימוש ארוכה, כגון נדל"ן, כפרעון מלא של חוב, קיימת הנחה שניתנת לסתירה שהנכס עם תקופת השימוש הארוכה מוחזק למכירה, ועל התאגיד הבנקאי להכיר בנכסים אלה לפי שוויים ההוגן בנכוי עלות מכירה. שווי הוגן זה (בנכוי עלות מכירה) הופך ל"עלות" של הנכס שנתפס. הסכום, אם בכלל, בו היתרה הרשומה של החוב שנפרע עודפת על השווי ההוגן (בנכוי עלות מכירה, אם נדרש) של הנכסים הוא הפסד אשר חייב להיזקף ליתרת ההפרשה להפסדי אשראי במועד התפיסה.
2. אם נכס נמכר זמן קצר לאחר שהוא נתפס (זמן קצר יחשב בדרך כלל לעד 90 יום) ובמידה שלא חל שינוי מהותי במחיר השוק של הנכס כאשר הוא הוחזק על ידי התאגיד הבנקאי, יש להחליף את אומדן השווי ההוגן (בניכוי עלות המכירה בהתייחס לנכסים עם תקופת שימוש ארוכה אשר ימכרו, כגון נדל"ן) במועד התפיסה בשווי שהתקבל במכירה (בניכוי עלות המכירה בהתייחס לנכסים עם תקופת שימוש ארוכה אשר ימכרו, כגון נדל"ן). ההתאמות יבוצעו מול ההפסד שנוקף כנגד יתרת ההפרשה. במקרים בהם מתקבל רכוש כפרעון מלא של חוב שאינו הלוואה (כגון אג"ח), ההפסד ידווח בדוח רווח והפסד באופן עקבי לסיווג הנכס שנפרע במאזן.
3. נכס אשר התקבל כפרעון חלקי של חוב יטופל כמפורט לעיל והיתרה הרשומה של החוב תופחת בשווי ההוגן (בנכוי עלות מכירה) של הנכס במועד התפיסה.
4. כאשר נכסים שנתפסו הם נכסים שלגביהם קיבל התאגיד הבנקאי כמלווה, חזקה פיזית, גם אם טרם בוצעו הליכי תפיסה פורמליים, החוב המובטח יסווג מחדש במאזן לסעיף המתאים לביטחון (כגון, ביחס לנדל"ן, ל"נכסים אחרים") ויטופל כמפורט לעיל.
5. אחרי התפיסה, כל נכס נדל"ן שנתפס (לרבות כל נדל"ן עליו התאגיד הבנקאי קיבל חזקה פיזית, גם אם לא מבוצעים הליכי עיקול פורמליים) ירשם לפי הנמוך שבין (1) השווי ההוגן במועד הדיווח של הנכס בניכוי עלויות למכירת הנכס, או (2) עלות הנכס (כהגדרתה בסעיפים קודמים). החישוב יבוצע ברמת הנכס הבודד. אם השווי ההוגן במועד הדיווח של נכס הנדל"ן שנתפס בניכוי עלויות המכירה של הנכס נמוך מעלות הנכס, ההפרש יוכר

¹ ראה הנחיות בנושא 20-310 בקודיפיקציה בדבר "עמלות שאינן ניתנות להחזרה" המתייחסות לטיפול חשבונאי בנכסים שנתפסו.

² סעיף 4-40-20-310 בקודיפיקציה: בהתאם לסעיפים 1 ו-3 לסעיף זה יש לעשות שימוש בשווי ההוגן של הנכסים שהתקבלו לצורך הטיפול החשבונאי בפרעון החוב של לווה בקשיים פיננסיים שעבר שינוי בתנאים. סעיפים אלו אינם אוסרים על שימוש בשווי ההוגן של החוב שנפרע, אם הוא יותר ברור מהשווי ההוגן של הנכסים שהתקבלו כפרעון מלא של החוב (ראה סעיף 1).

סעיף 12B-35-20-310 בקודיפיקציה: יחד עם זאת, כאשר נכסים מתקבלים כפרעון חלקי של חוב (ראה סעיף 3), יש להשתמש בכל מקרה בשווי ההוגן של הנכסים שהתקבלו, בכדי להימנע מהצורך להקצות את השווי ההוגן של החוב בין החלק שנפרע לבין החלק שעדיין קיים.

כהוצאה כנגד הפרשה לירידת ערך בגין הנכס. יש להגדיל או להקטין (עד לאפס) את ההפרשה לירידת ערך כנגד סעיף הוצאות, בגין שינויים בשווי ההוגן של הנכס או באומדן עלויות המכירה.

לאחר שינוי בתנאים של חובות של לוויים בקשיים פיננסיים, תאגיד בנקאי יטפל בנכסים שקיבל, אשר אינם נכסים עם תקופת שימוש ארוכה, באופן זהה לו הנכסים היו נרכשים במזומן.

6. אם נכס נדל"ן שנתפס מוחזק למכירה למשך יותר מתקופה קצרה, ירידות ערך נוספות ורווחים או הפסדים ממכירת הנכס לא ידווחו כהפסד או כגביה בגין החוב ולא יחוייבו או יזוכו להפרשה להפסדי אשראי. ירידות ערך אלו ורווחים או הפסדים ממכירה או מסילוק של הנכס ידווחו נטו בדוח רווח והפסד כ"הכנסות אחרות" או כ"הוצאות אחרות" (ראה סעיפים 69.ד. ו- 72.ד.).

ג. גילוי על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

תאגיד בנקאי יכלול ביאור על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי, שבו יכלול הגילוי הנדרש בהתאם לדרישות הגילוי בסעיף 10-310 בקודיפיקציה בדבר "חובות" ובהתאם לדרישות הגילוי בסעיף 20-326 בקודיפיקציה בדבר "מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי – מכשירים הנמדדים בעלות מופחתת", על בסיס מאוחד. המידע יערך בהתאם למתכונת ביאור 13 "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי" ובהתאם למתכונת ביאור 31 "מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי", בהתאם לנסיבות הקיימות בתאגיד הבנקאי.

תאגיד בנקאי יוסיף מידע על הנדרש במתכונת ביאורים אלה כדי למלא אחר הדרישות של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה. מובהר כי כדי לעמוד במתכונת ביאורים אלה לא נדרש לתת גילוי נפרד לקבוצת חובות או למגזר אשראי (לרבות אנשים פרטיים - הלוואות לדירה), אם יתרת החובות בהם קטנה מ- 1% מסך כל יתרת החובות.

תאגיד בנקאי יפנה למנהל יחידת דיווח כספי בפקוח על הבנקים לקבלת הנחיה מקדמית, כאשר הוא סבור שגילוי שנדרש לפי הוראות הדיווח לציבור חושף פרטים על לווה. להלן תיאור נוסף של הגילוי שניתן בהתאם למתכונת ביאורים אלה:

א. ביאור 13

1. יתרת החוב הרשומה וההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות, אגרות חוב לפדיון ואגרות חוב זמינות למכירה בהתאם למתכונת של ביאור 13.1.
2. תנועה כמותית בהפרשה להפסדי אשראי בגין כל מגזר אשראי, בהתאם למתכונת ביאור 13.2.

ב. ביאור 31

3. תנועה כמותית בהפרשה להפסדי אשראי בגין כל מגזר אשראי, בהתאם למתכונת ביאור 31.א. כאשר מהותי, ינתן גילוי נפרד לתנועה בהפרשה בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים.
4. איכות האשראי של אשראי לציבור ופיגורים בהתאם למתכונת ביאור 31.ב.1.
5. איכות האשראי של אשראי לציבור לפי שנות העמדת אשראי בהתאם למתכונת ביאור 31.ב.1.1.
6. מידע על חובות לא צוברים והפרשה להפסדי אשראי בהתאם למתכונת ביאור 31.ב.2.א.

מובהר כי במסגרת זו יינתן פירוט נוסף ל:

א. סך יתרת החוב הרשומה של חובות לא צוברים, אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינם מוערכת לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים ולא לפי שווי הוגן של בטחון (לרבות בגין חובות אשר במועד הדיווח לא קיימת בגינם הפרשה).

ב. סכום הכנסות הריבית שהיו מוכרות בגין חובות לא צוברים בתקופת הדיווח, אילו היו צוברים הכנסות ריבית לפי תנאיהם המקוריים.

תאגיד בנקאי רשאי לכלול גילוי זה בגין סך הכל החובות, ולא לכל קבוצת חובות.

7. מידע על חובות של לוויים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים, בהתאם למתכונת ביאור 31.ב.2.ב.

לדרישות גילוי והנחיות נוספות לגבי הגילוי על חובות של לוויים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים, בהתאם לנושא 10-310 בקודיפיקציה, ראה סעיף 130ג. להלן.

8. בוטל.

9. מידע על הלוואות לדיוור לפי שיעור המימון (LTV), סוג החזר וסוג הריבית בהתאם למתכונת ביאור 31.ב.3.

10. רכישות מהותיות כלשהן של אשראי לציבור במהלך כל תקופת דיווח בהתאם לביאור 31.ב.1.

11. מכירות מהותיות כלשהן של אשראי לציבור במהלך כל תקופת דיווח בהתאם לביאור 31.ב.1.

14. עסקאות סינדיקציה – יתרה לסוף תקופת הדיווח בהתאם לביאור 31.ב.2.

130ג. גילוי על שינויים בתנאי חוב של לוויים בקשיים פיננסיים¹**שינויים בתנאי חוב**

1. 310-10-50-36 - נכון למועד כל מאזן מוצג, תאגיד בנקאי ייתן גילוי, בין אם בגוף דוחות הכספיים או בביאורים הנלווים, לסכום המחויבויות, אם קיימות, להעמיד הלוואות נוספות ללוויים בקשיים פיננסיים שעבורם התאגיד הבנקאי שינה את תנאי החוב בתקופת הדיווח הנוכחית בצורה של ויתור על הקרן, הפחתת שיעור הריבית, עיכוב בתשלום שאינו זניח, או הארכת תקופה.

למטרות גילוי זה, ויתורים על אמות מידה פיננסיות ושינויים של התניות האצה תלויות לא ייחשבו בגדר הארכות תקופה.

הלוואות שאורגנו מחדש לשני הסכמי הלוואה (או יותר)

2. 310-10-50-37 - כאשר הלוואה מאורגנת מחדש לשני הסכמי הלוואה (או יותר), ההלוואות שאורגנו מחדש יובאו בחשבון בנפרד בעת הערכת תחולתן של דרישות הגילוי בסעיף 326-20-50 בשנים שלאחר הארגון מחדש, מכיוון שהן נבדלות משפטית מההלוואה המקורית.

שינויים בתנאי חוב של לוויים בקשיים פיננסיים

3. 310-10-50-38 -

א. מטרת הגילויים בפסקאות 310-10-50-42 עד 310-10-50-44 היא לספק למשתמשים בדוחות הכספיים מידע אודות הסוג והגודל של שינויים מסוימים בתנאי חוב של לוויים בקשיים פיננסיים, השפעתם הפיננסית של שינויים אלה, ומידת ההצלחה של השינויים בתנאי החוב בהפחתת הפסדי אשראי אפשריים.

ב. בנוסף לדרישות הגילוי בפסקאות 310-10-50-42 עד 310-10-50-44, תאגיד בנקאי י שקול לספק מידע המסייע למשתמשים בדוחות הכספיים להבין שינויים משמעותיים בסוג או בגודל של שינויים בתנאי החוב, לרבות אותם שינויים שנגרמו, לדוגמה, כתוצאה מאירוע אשראי משמעותי, אפילו אם במובנים אחרים אותם שינויים לא היו מחייבים לתת את הגילויים הנדרשים בפסקאות 310-10-50-42 עד 310-10-50-44.

4. 310-10-50-39 - הגילויים בפסקאות 310-10-50-42 עד 310-10-50-44 יינתנו לגבי שינויים בתנאי חוב של לוויים בקשיים פיננסיים, המבוצעים באמצעות ויתור על הקרן, הפחתת שיעור הריבית, עיכוב תשלום שאינו זניח, או הארכת תקופה, שנעשו בהתאם לתחולת נושא זה. למטרות גילויים אלה, ויתורים על אמות מידה פיננסיות ושינויים של התניות האצה תלויות לא ייחשבו בגדר הארכות תקופה.

5. 310-10-50-40 - ההנחיות בפסקאות 310-10-50-42 עד 310-10-50-44 אינן חלות על החובות הבאים:

¹ סעיף זה מבוסס על תרגום סעיפים 36-47 בסעיף 310-10-50 "Receivables – Disclosure" בקודיפיקציה.

- א. חייבים הנמדדים לפי שווי הוגן והשינויים בשווי הוגן המדווחים בדוח רווח והפסד.
- ב. חייבים הנמדדים לפי הנמוך מבין בסיס העלות המופחתת או שווי הוגן
6. 310-10-50-41 - הגילויים הנדרשים בפסקאות 310-10-50-42 עד 310-10-50-44 חלים מבלי להתחשב אם שינוי בתנאי החוב של לווה בקשיים פיננסיים גורם להיווצרותה של הלוואה חדשה לפי פסקאות 310-20-35-9 עד 310-20-35-11.
7. 310-10-50-42 - עבור כל תקופה שעברה מוצג דוח רווח והפסד, תאגיד בנקאי ייתן גילוי למידע הבא בנוגע לשינויים בתנאי חוב שניתנו במהלך תקופת הדיווח באמצעות ויתור על הקרן, הפחתת שיעור הריבית, עיכוב תשלום שאינו זניח או הארכת תקופה (או שילוב של אלה) ללווים בקשיים פיננסיים :
- א. לפי קבוצת חובות, מידע איכותי וכמותי אודות :
- 1) סוגי השינויים בתנאי החוב שבהם נעשה שימוש על ידי התאגיד הבנקאי, לרבות בסיס העלות המופחתת הכולל בתום התקופה של החייבים שבהם בוצע שינוי בתנאי החוב, ואחוז השינויים בתנאי חוב של לווים בקשיים פיננסיים, ביחס לבסיס העלות המופחתת הכולל בתום התקופה של החייבים בקבוצת החובות.
 - 2) ההשפעה הכספית של שינוי בתנאי חוב לפי סוג השינוי, שתספק מידע אודות השינויים בתנאים החוזיים כתוצאה מהשינוי בתנאי החוב, ותכלול את ההשפעה התוספתית של הוויתור על הקרן על בסיס העלות המופחתת של החייבים שבהם בוצע שינוי בתנאי החוב, לפי העניין, או את ההפחתה בממוצע המשוקלל (לעומת טווח) של שיעורי הריבית עבור הפחתות בשיעורי הריבית.
 - 3) ביצועי הפירעון של החוב במהלך 12 החודשים לאחר שבוצע שינוי בתנאי החוב של לווה בקשיים פיננסיים.
- ב. לפי מגזר אשראי, מידע איכותי אודות האופן שבו השינויים הללו בתנאי החוב וביצועי הלווים בתקופות עוקבות מובאים בחשבון לצורך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי.
8. 310-10-50-43 - ייתכן שבחובות יבוצע שינוי ביותר מאופן אחד. תאגיד בנקאי המשנה את אותו חוב ביותר מאופן אחד יספק גילויים מספיקים כדי לאפשר למשתמשים להבין את הסוגים השונים של צירופי השינויים הניתנים ללווים. לדוגמה, ייתכן שיבוצע שינוי בחוב כך שהוא יספק הן ויתור על הקרן והן הפחתה של שיעור הריבית.

במקרה כזה, התאגיד הבנקאי יגלה את בסיס העלות המופחתת בתום התקופה של אותו חוב בקטגוריה נפרדת, המשקפת את העובדה שהוענק צירוף של סוגי שינויים. אם נעשה שינוי בתנאי של חוב אחר, כך שהוענקו הן הפחתת שיעור ריבית והן הארכת תקופה, בסיס העלות המופחתת בתום התקופה של אותו חוב יוצג בקטגוריה שונה. ייתכן שיהיה צורך במספר קטגוריות צירופים נפרדות אם הן משמעותיות. בסיס העלות המופחתת בתום התקופה של אותו חוב לא יוצג במספר קטגוריות שונות.

9. 310-10-50-44 - עבור כל תקופה שעבורה מוצג דוח רווח והפסד, תאגיד בנקאי ייתן גילוי למידע הבא בנוגע לחובות שהיו בכשל תשלום בשנת הדיווח ובוצע בהם שינוי בתנאי החוב בצורת ויתור על הקרן, הפחתת שיעור הריבית, עיכוב תשלום שאינו זניח, או הארכת תקופה (או צירוף של אלה) במהלך 12 החודשים שקדמו לכשל, כאשר הלווה היה בקשיים פיננסיים במועד השינוי בתנאי החוב:

א. לפי קבוצת חובות, מידע איכותי וכמותי אודות חובות אלה שנכנסו לכשל בתשלום חובותיהם, לרבות הפרטים הבאים:

(1) סוג השינוי החוזי שבוצע בתנאי החוב

(2) סכום החובות שכשלו, לרבות בסיס העלות המופחתת בתום התקופה עבור חובות אלה.

ב. לפי מגזר אשראי, מידע איכותי אודות האופן שבו כשלי תשלום אלה מובאים בחשבון בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי.

9א. תאגיד בנקאי ייתן גילוי ליתרת החובות שבהם בוצעו שינויים בתנאי חוב באמצעות ויתור על קרן, הפחתת שיעור ריבית, עיכוב תשלום שאינו זניח או הארכת תקופה (או שילוב של אלה), תוך פירוט איכות האשראי ומצב הפיגור של חובות אלה, בהתאם למתכונת ביאור 31.2.ב.1. מובהר כי תאגיד בנקאי רשאי להפסיק לכלול בגילוי זה חובות צוברים של לוויים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים בשנים קודמות אם התקיימו שני התנאים הבאים:

א. בוצעה הערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של הלווה ושל יכולת ההחזר לפי התנאים החדשים, המראה שניתן להמשיך לסווג את החוב כחוב צובר וכי החוב אינו בפיגור ואינו בעייתי;

ב. ההערכה כללה בחינה של ביצועי פירעון נמשכים היסטוריים של הלווה, כמשמעותם בסעיף 30.ה. להוראות הדיווח לציבור, במשך לכל הפחות 24 חודשים.

תאגיד בנקאי המיישם הבהרה זו ייתן גילוי לסכום החובות שעברו שינוי בתנאים בשנים קודמות והפסיקו להיכלל בגילוי בשנת הדיווח.

קביעה אם לווה נמצא בקשיים פיננסיים

10. 310-10-50-45 - בהערכה אם לווה נמצא בקשיים פיננסיים למטרות דרישות הגילוי המתוארות בפסקאות 310-10-50-42 עד 310-10-50-44, תאגיד בנקאי יביא בחשבון את האינדיקטורים הבאים:

א. הלווה נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מחובותיו. בנוסף, התאגיד הבנקאי יעריך אם צפוי כי הלווה ייכנס לכשל תשלום על חוב כלשהו מחובותיו בעתיד הנראה לעין, אם לא יבוצע שינוי בתנאי החוב. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה כי הלווה נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם הלווה אינו נמצא כיום בכשל תשלום.

ב. הלווה הודיע כי הוא בתהליך הכרזה על פשיטת רגל.

ג. קיים ספק משמעותי האם הלווה ימשיך להתקיים כעסק חי.

ד. לווה יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.

ה. בהתבסס על אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של הלווה, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים ליישות של הלווה לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מחובותיו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים בעתיד הנראה לעין.

ו. ללא השינוי הנוכחי של תנאי החוב, הלווה אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעור ריבית אפקטיבי, השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של לווה שאינו בעייתי.

רשימת האינדיקטורים שלעיל אינה מיועדת לכלול את כל האינדיקטורים לקשיים פיננסיים של חייב.

10א. קיימת חזקה שאינה ניתנת לסתירה בנקל (strong presumption) שלווה נמצא בקשיים פיננסיים אם חוב שלו מסווג כנחות או בסיווג חמור יותר, מאחר שעל פי ההגדרה, חובות אלה הם לכל הפחות בעלי חולשות מוגדרות היטב. נדרש תיעוד מקיף (robust) עבור חידושים, הארכות או שינויים של חובות של לווים כאמור שהוחלט כי אינם שינוי בתנאים של לווים בקשיים פיננסיים.

הערכה אם ארגון מחדש מביא לעיכוב זניח בתשלום

11. 310-10-50-46 - במקרה של ארגון מחדש הגורם לעיכוב זניח בתשלום, תאגיד בנקאי אינו נדרש לכלול את השינוי בתנאי החוב שניתן ללווים בקשיים פיננסיים בדרישות הגילוי בפסקאות 310-10-50-36 וכן 310-10-50-42 עד 310-10-50-44. הגורמים הבאים, כאשר הם מובאים בחשבון ביחד, עשויים להצביע על כך שארגון מחדש מביא לעיכוב זניח בתשלום:

א. סכום התשלומים שאורגנו מחדש כך שחל בהם עיכוב זניח ביחס לקרן שלא שולמה או לערך הביטחון של החוב, ויגרום לחוסר זניח בסכום החוב החוזי שהגיע מועד פרעונו.

ב. העיכוב בעיתוי של התשלום שאורגן מחדש זניח ביחס לכל אחד מהבאים:

(1) תדירות התשלומים של החוב

(2) התקופה החוזית המקורית לפדיון החוב

(3) משך החיים המקורי הצפוי של החוב

12. 310-10-50-47 - אם החוב אורגן מחדש במועד קודם, תאגיד בנקאי יביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של ארגונים מחדש קודמים, שנעשו במהלך 12 החודשים שקדמו לארגון מחדש הנוכחי, בבואו לקבוע אם עיכוב בתשלום הנובע מהארגון מחדש הנוכחי אינו זניח.

30ד. אשראי לציבור לפי גודל אשראי של לווה

- א. בביאור יינתן לוח על יתרות האשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני (לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי) שימויינו לפי קבוצות גודל כמפורט בביאור 31 ג.
- ב. יש לציין את תקרת האשראי של המדרגה העליונה הרלוונטית לתאגיד הבנקאי אם היא נמוכה מתקרת האשראי במדרגה העליונה במתכונת של דוגמת ביאור זה.
- ג. בנתונים על בסיס מאוחד ייקבע סיווג המדרגות בהתאם לסך כל יתרות האשראי שקיבל לווה גדול מכל החברות שדוחותיהן אוחדו ("איחוד ספציפי").
- בנק העומד בראש קבוצה בנקאית הכוללת חברות בת שהן בנקים למשכנתאות, בנקים למימון השקעות או בנקים מחוץ לישראל, יערוך את המיון בלוח זה בשיטת איחוד ספציפי לפחות לגבי אותם לוויים שיתרת האשראי שלהם עולה על 8,000 אלפי ש"ח או המופיעים באחת מחמש המדרגות העליונות לפי הנמוך שבהם הן בתאגיד הבנקאי והן בחברות הבת.

לגבי יתר הלווים רשאי התאגיד להציג את האשראי בסכום אחד, תוך ציון מספר לווים לפי שיטת איחוד שכבות.

ד. בסעיף זה, "לווה" כהגדרתו בהוראה 313 של "ניהול בנקאי תקין" בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים".

ה. תאגיד בנקאי רשאי לכלול בטור "סיכון אשראי מאזני" את יתרת "נכסים בגין מכשירים נגזרים של לווים" וכן "אג"ח של לווים". תאגיד בנקאי הפועל כאמור ייתן גילוי לסך היתרות המתייחסות.

31. אשראי לממשלה

- א. בסעיף זה תיכללנה הפקדות באוצר הנובעות מכספי תכניות חסכון והנפקות של איגרות חוב וכן סכומי המענק שהאוצר התחייב לשלם בגין תוכניות חסכון.
- ב. כאשר הסעיף כולל אשראי לממשלות זרות, הוא ייקרא "אשראי לממשלות", תוך ציון בביאור של סכום האשראי לממשלות זרות.
- ג. בביאור ימויין האשראי לפי דוגמת הביאור בתוספת. בסעיף "אשראי אחר" בביאור, תיכללנה הפקדות באוצר כנגד פיקדונות במטבע חוץ.

32. השקעות בחברות מוחזקות

- א. תאגיד בנקאי יישם את נושא 323 בקודיפיקציה בדבר "השקעות – שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות" (להלן – נושא 323). ביישום תקן זה יחול האמור להלן.
- 1א. ביישום נושא 323 על זכויות בהסדרים משותפים, תאגיד בנקאי יערוך את ביאור 15, השקעות בחברות מוחזקות, בהתאם לנסיבות הקיימות אצלו. במידת הצורך יוסיף תאגיד בנקאי מידע על הנדרש במתכונת ביאור 15 כדי למלא אחר דרישות נושא 323.
- ב. בסעיף זה ייכללו מניות שיש לטפל בהן לפי שיטת השווי המאזני בהתאם לכללים שנקבעו בארה"ב, תשלומים על חשבון המניות, כתבי אופציה, ניירות ערך המירים, כתבי התחייבות נדחים והלוואות בעלים בחברות מוחזקות אשר אינם מוחזקים למסחר). כן ייכללו בסעיף זה הטבות שנתן או קיבל תאגיד בנקאי מתאגידים שבשליטתו לפי השיטה שנקבעה בסעיף 80.
- ג. מניות המוחזקות כאמור לעיל יטופלו חשבונאית על בסיס שיטת השווי המאזני, בהתאם לכללים שנקבעו בארה"ב.. ניירות ערך המירים וכתבי התחייבות נדחים ייכללו לפי השיטה שנקבעה לגבי איגרות חוב מוחזקות לפדיון או זמינות למכירה, לפי העניין, כתבי אופציה שיכללו לפי השיטה שנקבעה לגבי מניות בתיק הזמין למכירה.

- ד. בביאור, תפורט ההשקעה במניות בהבחנה בין עלות המניות שנרכשו לבין רווחים ולבין סעיפים אחרים בהון העצמי שנצברו ממועד הרכישה; אין חובה לפרט השקעה במניות כאמור ביחס להשקעה שנעשתה לפני יום כ"ה בטבת התשנ"ב (1 בינואר 1992).
- ה. יפורטו בנפרד ערכן בספרים ושוויין בבורסה לתאריך המאזן של השקעות, לפי הפירוט במתכונת הביאור, אשר מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.
- ו. בביאור יפורט, לגבי חברות מאוחדות לחוד וחברות כלולות לחוד, מוניתין הנובע מרכישת ההשקעות בהן ובלבד שטרם הופחת במלואו; יצויינו הסכום המקורי, קצב ההפחתה והיתרה בתאריך המאזן.
- ז. בביאור יינתן גילוי לחלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים או בהפסדים מפעולות רגילות של חברות מוחזקות, תוך פירוט:
- (1) הפסדים מירידת ערך וביטולים של הפסדים מירידת ערך של השקעות בחברות מוחזקות;
 - (2) הוצאות המיסים שנוכו מסעיף זה (הוצאות מיסים שוטפות והוצאות מיסים נדחות)
- ז. בביאור ימויינו פרטי ההשקעה בין חברות מאוחדות לחברות כלולות. תאגיד שיש לו השקעות בחברות מוחזקות, אשר בעקבות התיקונים לחוק הבנקאות (רישוי) מיועדות למכירה, יציג את הנתונים לגבי אותן חברות בטור או בטורים נפרדים לפי העניין.
- פרטים על חברות מוחזקות עיקריות יינתנו בשתי רשימות כדלקמן:
- (1) חברות מאוחדות;
 - (2) חברות כלולות;
- ברשימות אלו יצויינו לגבי כל חברה בנפרד הפרטים כדלקמן:
- (1) שם החברה;
 - (2) תחום הפעילות העיקרי; לגבי חברה שאינה רשומה בישראל, תצויין הארץ בה היא רשומה וכן האם הוצגה כזרוע ארוכה או כחברה אוטונומית;
 - (3) חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים (במישרין או בעקיפין באמצעות חברות מוחזקות);
 - (4) חלק בזכויות הצבעה; אם זכויות ההצבעה מוחזקות באמצעות חברות בת אחרות, יצויין הדבר והשיעור בזכויות ההצבעה יהיה השיעור האחרון בשרשרת האחזקות, זאת בנוסף לאחזקה הישירה של חברת האם בחברת הבת ובחברה המסונפת;
 - (5) ההשקעה במניות:
 - (א) לפי שווי מאזני;
 - (ב) לפי שווי שוק;
 - (6) יתרת המוניתין;

- (7) השקעות הוניות אחרות (ניירות ערך המירים, כתבי התחייבות נדחים והלוואות בעלים);
- (8) תרומה לרווח הנקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי;
- (8א) הפסד מירידת ערך שהוכר במהלך תקופת הדיווח בדוח רווח והפסד;
- (8ב) ביטול הפסד מירידת ערך שהוכר במהלך תקופת הדיווח בדוח רווח והפסד;
- (9) תרומה לרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות והשפעה מצטברת של שינוי במדיניות החשבונאית, המיוחסים לבעלי מניות התאגיד הבנקאי;
- (10) סכום הדיבידנד מחברה מוחזקת שנרשם בשנת הדיווח בידי התאגיד;
- (11) סעיפים אחרים שנצברו בהון העצמי;
- (12) ערבויות עבור החברה לטובת גופים מחוץ לקבוצה;
- (13) הקצתה חברה מוחזקת תעודות המקנות זכות לרכישת מניות, תעודות התחייבות הניתנות להמרה במניות או זכויות לרכישת תעודות כאמור, או קיבלה סכומים על חשבון מניות, תעודות או זכויות כאמור, או התקשרה בדרך אחרת להנפיק מניות, יצויינו בנפרד לגבי כל חברה מוחזקת פרטים בשל זכויות כאמור;
- (14) ליד המידע על ההשקעות בחברות מוחזקות המיועדות למכירה, כאמור בסעיף קטן ז. יש לכלול גם מידע על רווחי אקויטי שנצברו (שלא נצברו) בגין ההשקעות בתקופת הדוח.
11. בביאור יפורטו פרטים בשתי רשימות:
- (א) בדבר חברות בנות שאוחדו לראשונה לרגל רכישת ההשקעה בהן בתקופה המדווחת:
- (1) ס"כ נכסים;
 - (2) מוניטין שנובע מרכישת חברות בת שאוחדו לראשונה;
 - (3) עודף עלות מיוחס שנוצר ברכישת חברות בת שאוחדו לראשונה;
 - (4) זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות בת שאוחדו לראשונה.
- הפרטים לעיל יינתנו ליום הרכישה. כמו כן יינתנו פרטים על הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של חברות בת שאוחדו לראשונה לתקופה המדווחת ולתקופה שקדמה לה.
- (ב) בדבר חברות בת שהוצאו מהאיחוד לרגל מכירת ההשקעה בהן בתקופה המדווחת:
- (1) ס"כ הנכסים למועד היציאה מהאיחוד;
 - (2) תרומה לרווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי לתקופה המדווחת ולתקופה שקדמה לה.
21. בביאור יפורטו היתרות המופחתות של מוניטין שנוצר במהלך רכישת השקעות בחברות מאוחדות. הפירוט יכלול עלות, הפחתה נצברת ויתרה מופחתת.
23. על תאגיד בנקאי לתת גילויים נוספים שנדרשים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שלא נכללו בסעיף זה.

ח. המפקח רשאי לפטור מהוראות סעיף זה, אם לדעתו מתן הפרטים כרוך בקשיים מיוחדים או אינו רצוי; אולם הוא רשאי להתנות את הפטור בציון פרטים אחרים אודות החברות.

ט. לעניין סעיף זה:

"**חברה עיקרית**" - לעניין "חברות מוחזקות עיקריות", חברה שלדעת הנהלת התאגיד הבנקאי היא חברה עיקרית בקבוצה, לרבות חברה שהשקעת התאגיד הבנקאי בה היא לפחות 1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי או שהחלק המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי ברווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות שלה המיוחס לבעלי מניות החברה עולה על 5% מהרווח (או הפסד) הנקי מפעולות רגילות של התאגיד הבנקאי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי.

"**הלוואות בעלים**" - הלוואות אשר לפי תנאיהן הן נדחות מפני תביעות אחרות והלוואות אחרות בעלות אופי הוני;

"**תרומה לרווח הנקי**" - חלק הקבוצה ברווח הנקי לאחר השפעת מס, של חברה מוחזקת עיקרית (להלן בסעיף הגדרות זה - חברה א') בניכוי חלק הקבוצה בחלקה של חברה א' ברווח הנקי של כל חברה מוחזקת אחרת שהוגדרה כעיקרית לצורך סעיף זה (להלן בסעיף הגדרות זה - חברה ב').

"**השקעה במניות לפי שווי מאזני**" - השקעת הקבוצה במניות של חברה א', לפי שיטת השווי המאזני (לרבות יתרות עודפי עלות מיוחסים ומוניטין והשפעת הפסדים מצטברים מירידת ערך), בניכוי חלק הקבוצה בהשקעות של חברה א' במניות של כל חברה ב'.

למרות האמור, אין לנכות מהשקעה בחברה א' את חלק הקבוצה בהשקעה של חברה א' במניות של חברה ב', אם כתוצאה מהניכוי, סכום ההשקעה בחברה א' הופך להיות שלילי באופן מהותי. במצב זה יש לציין בדוח כי מהפרטים על ההשקעה בחברה א' לא נוכה חלק הקבוצה בהשקעה של חברה א' במניות של חברה ב', המוצגת בביאור בנפרד, ולציין את הסיבה לכך.

"**השקעה במניות לפי שווי שוק**" - חלק הקבוצה בשווי השוק של חברה א' הנסחרת בשוק פעיל, בניכוי חלק הקבוצה בחלקה של חברה א' בשווי השוק של כל חברה ב' הנסחרת בשוק פעיל.

לעניין זה מובהר כי:

(1) סכומים, שנוכו כאמור לעיל, יכללו במסגרת הדיווח על כל חברה ב'.

(2) כאשר רלבנטי, ינתן גילוי לכך ש:

(א) השקעה במניות לפי שווי מאזני ותרומה לרווח הנקי של חברה א' הוצגו בניכוי חלק הקבוצה בהשקעות של חברה א' במניות של כל חברה ב', ובחלקה של חברה א' ברווח הנקי של כל חברה ב', בהתאמה.

(ב) השקעה במניות לפי שווי שוק של חברה א' הוצגה בניכוי חלק הקבוצה בחלקה של חברה א' בשווי השוק של כל חברה ב' שנסחרת בשוק פעיל, וכוללת שווי של כל חברה ב' שאינה נסחרת בשוק פעיל.

33. בניינים וציוד

א. בסעיף זה תיכלל השקעת התאגיד הבנקאי בבניינים וציוד (לרבות תשלומים על חשבון) שהוא הבעל הרשום שלהם או בעל זכויות בהם (בדרך של שכירות או חכירה) או שאדם אחר הפועל כנאמן או שלוח של התאגיד הבנקאי הוא הבעל הרשום או בעל זכויות כאמור, בהתאם לכללים שנקבעו בנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע" (להלן – נושא 360).

א1. מובהר כי הטיפול החשבונאי שנקבע בנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע", לרבות בנושא נכסים שוטפים המוחזקים למכירה, לא יחול על נכסים שנתפסו (Foreclosed Assets) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור ועל השקעות בחברות כלולות.

א2. תאגיד בנקאי ימדוד שינויים בהתחייבות בגין עלויות לפירוק ופינוי של פריט, ושיקום האתר בו ממוקם הפריט בהתאם לנושא 410 בקודיפיקציה בדבר "התחייבויות בגין סילוק נכס ובגין מחויבות סביבתית" ובהתאם לסעיף 47 בהוראות הדיווח לציבור בדבר "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות".

ב. בנוסף לאמור בסעיף א. לעיל, בסעיף זה ייכללו:

(1) ציוד שהתאגיד הבנקאי חקר בחכירה מימונית בהתאם לקריטריונים שנקבעו בסעיף 18 ;

(2) עלויות תוכנה שהוכרו כנכס בלתי מוחשי, בהתאם לכללים שנקבעו בסעיף 34.

ג. בניינים וציוד יסווגו ויפורטו בקבוצות אלה :

- (1) בניינים ומקרקעין (לרבות : התקנות ושיפורים במושכר) ;
- (2) ציוד, ריהוט וכלי רכב ;
- (3) עלויות תוכנה ;
- (4) בוטל.
- (5) ציוד אחר שיתרתו עולה על 5% מיתרת בניינים וציוד ;
- (6) סך הכל.

ד. בביאור זה יינתן מידע נפרד על נכסים המוחזקים למכירה ועל נכסים שאינם בשימוש התאגיד הבנקאי, תוך פירוט של הפסדים וביטול של הפסדים מירידת ערך שהוכרו במהלך תקופת הדיווח בדוח רווח והפסד. כאשר הפסד או ביטול של הפסד מירידת ערך של בניינים וציוד הוכר במהלך תקופת הדיווח בדוח רווח והפסד בסעיף אחר מאשר פחת והפחתות יינתן גילוי לסעיף בו נכלל הפסד או ביטול הפסד זה.

11. מובהר כי הטיפול החשבונאי שנקבע בנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע" לגבי נכסים שוטפים המוחזקים למכירה לא יחול על נכסים שנתפסו כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור ועל השקעות בחברות כלולות.

ה. בניינים וציוד יפורטו בקבוצות כאמור בסעיף קטן ג. ולגבי כל קבוצה יובאו פרטים אלה:

(1) עלות הנכסים בתחילת שנת הדיווח, עלות הנכסים שנתווספו בשנת הדיווח, רכישות בדרך של צירוף עסקים, עלות הנכסים שנגרעו בשנת הדיווח, שינויים אחרים בעלות הבניינים והציוד (תוך פירוט, אם מהותי) ועלות הנכסים לתאריך המאזן;

(2) הפחת שנצבר (כולל הפסדים שנצברו מירידת ערך) לתחילת שנת הדיווח, פחת בשנת הדיווח (לא כולל הפסדים וביטול של הפסדים מירידת ערך שהוכרו בשנת הדיווח), הפסדים מירידת ערך שהוכרו בשנת הדיווח, הפסדים מירידת ערך שבוטלו בשנת הדיווח, גריעות של פחת שנצבר בשל נכסים שנגרעו בשנת הדיווח, הפחת שנצבר לתאריך המאזן ושינויים אחרים;

(3) היתרה המופחתת של כל קבוצה.

ו. אין חובה לפרט נתוני השוואה לשנת דיווח קודמת ביחס לסכומים המפורטים בסעיף קטן 33.ה. (1) ו-(2).

ז. יצוינו בסיסי המדידה ששימשו לקביעת הערך בספרים ברוטו, שיעורי הפחת על בסיס ממוצע ליום הדיווח ואם שיטת ההפחתה אינה "שיטת הקו הישר", יצויין גם אורך החיים השימושי של הנכס.

שיעור הפחת הממוצע יחושב תוך שיקלול כל שיעור פחת ביחס בין יתרת העלות (לפני פחת שנצבר) אליה הוא מתייחס, ובין יתרת העלות (לפני פחת שנצבר) של כל הנכסים ברי ההפחתה. אין לכלול בחישוב נכסים אשר ביום הדיווח הופחתו במלואם.

- ח. כללו בניינים וציוד זכויות במקרקעין, יחולו הוראות אלה :
- (1) יפורטו זכויות אלה בהבחנה בין בעלות לבין זכויות חכירה ;
 - (2) זכויות חכירה יפורטו בציון יתרת תקופת החכירה ובהבחנה בין חכירה מהוונת לבין חכירה בלתי מהוונת ;
 - (3) לא נרשמו זכויות במקרקעין בישראל על שם התאגיד או חברה בת שלו בלשכת רישום המקרקעין, תצוין הסיבה להעדר הרישום ;
 - (4) לא נרשמו זכויות במקרקעין מחוץ לישראל על שם התאגיד או חברה בת שלו במרשם המתנהל על פי דין מדינת החוץ, תצוין הסיבה להעדר הרישום ;
 - (5) זכויות במקרקעין תכלולנה גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה היא עיסוקה היחיד ; החזיק התאגיד בחמישים אחוזים או פחות מזכויות ההצבעה בחברה כאמור, לא יכלול חלק התאגיד באותה חברה ב"זכויות במקרקעין" אלא אם כן החלק בזכויות במקרקעין עומד לרשות התאגיד כאילו החזיק בו במישרין ;
 - (6) נזקפו לערך הזכויות במקרקעין עלויות או הוצאות יצוינו סכומי העלויות או ההוצאות שנזקפו כאמור ; אין חובה לציין סכומי עלויות או הוצאות שנזקפו לפני יום כ"ה בטבת התשנ"ב (1 בינואר 1992). (ראה גם סעיף 73 א. - דחיית הוצאות והיוון).
- ט. בביאור יצוין שלא צפוי הפסד ממימוש בניינים וציוד העומדים למכירה, מעבר להפרשות שנעשו בגינם.
- י. בביאור יצוינו בנפרד נכסים שאינם בשימוש התאגיד הבנקאי והקבוצה.

34. נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

- א. תאגיד בנקאי יישם את נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים – מוניטין ואחרים" (להלן – נושא 350 בקודיפיקציה). ביישום נושא 350 בקודיפיקציה יחול האמור להלן :
- (1) תאגידים בנקאיים יפחיתו נכסים בלתי מוחשיים, שאינם עלויות תוכנה לשימוש עצמי ואינם נכסי שירות, בהתאם להוראות שנקבעו שבפרק 10B בהוראות ה-OCC (Bank Accounting Advisory Series). תאגיד בנקאי הסבור כי ראוי להפחית נכס בלתי מוחשי כאמור לתקופה העולה על 10 שנים, או שראוי להגדיר נכס בלתי מוחשי כאמור כנכס עם אורך חיים בלתי מוגדר, יפנה למנהל יחידת דיווח כספי בפיקוח על הבנקים לקבלת הנחיה מקדמית.
 - (2) תאגידים בנקאיים יישמו את העמדות האחרות של ה-OCC בנושא נכסים בלתי מוחשיים.
 - (3) עלויות תוכנה לשימוש עצמי – תאגיד בנקאי יישם את הכללים המפורטים בנושא 350-40 בקודיפיקציה בדבר "תוכנה לשימוש עצמי".

(4) מובהר כי תאגיד בנקאי ימדוד נכסי שירות בהתאם לסעיף 21 להוראות הדיווח לציבור.

ב. בסעיף זה יכללו נכסים בלתי מוחשיים כמשמעותם בנושא 350 בקודפיקציה, למעט עלויות תוכנה לשימוש עצמי, אשר יוצגו בסעיף "בניינים וציוד" (ראה סעיף 33). בנוסף, במאזן המאוחד יכלול מוניטין שנוצר כתוצאה מרכישה של חברות מאוחדות, לרבות מוניטין שנוצר בגין רכישות עוקבות של זכויות שאינן מקנות שליטה. (במאזן הלא מאוחד מוניטין כאמור יכלול בסעיף "השקעות בחברות מוחזקות").

35. נכסים אחרים

א. בסעיף זה ייכללו ויפורטו בביאור בין היתר :

(1) מסים נדחים לקבל, שיוצגו לאחר קיזוז של העתודה למסים נדחים, תוך הפניה לביאור 8. כאשר עולה העתודה למסים נדחים על המסים נדחים לקבל, תיכלל היתרה נטו בסעיף "התחייבויות אחרות".

הוראה זו מתייחסת בדוח מאוחד לדוח כספי של כל תאגיד בנפרד ;

- (2) הסכומים בהם עולות היעודות לפיצויי פיטורים, פיצויי פרישה, פנסיה וחופשה על העתודות המתאימות, שיוצגו תוך הפניה לביאור 23. עולות העתודות על היעודות - ייכללו הסכומים בסעיף "התחייבויות אחרות". הוראה זו בדוח המאוחד, מתייחסת לדוח כספי של כל תאגיד בנפרד ;
- (3) בוטל ;
- (4) נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו - נכסים שנתפסו עם תקופת שימוש ארוכה המוחזקים למכירה - ראה סעיף 30ב ;
- (5) יתרת הוצאות להפחתה לפי פירוט כדלקמן :
- (א) יתרת הוצאות להפחתה בגין הנפקת איגרות חוב (לעניין זה, לרבות כתבי התחייבות נדחים) וגיוס פיקדונות לזמן ארוך ;
- (ב) הוצאות אחרות להפחתה ;
- (6) בשנים שלגביהן עדיין לא הוצאו שומות מס סופיות, הסכום בו עודפות המקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודה השוטפת למס הכנסה. עודפת העתודה השוטפת על המקדמות ששולמו, תוצג היתרה נטו ב"התחייבויות אחרות". הוראות סעיף משנה זה מתייחסות בדוח המאוחד לדוח הכספי של כל תאגיד בנפרד ;
- (7) חייבים אחרים ויתרות חובה - יכללו בין היתר :
- (א) חייבים עבור הכנסות שטרם נתקבלו, למעט ריבית והפרשי הצמדה אשר בהתאם לסעיף 10 יש לצרף לסעיף המתאים במאזן ;
- (ב) הוצאות ששולמו מראש ;
- (ג) זהב, דהיינו מטבעות זהב, מטילי זהב ותעודות המקנות זכות למטבעות או למטילים ובלבד שהוא מוחזק עבור התאגיד הבנקאי עצמו (נוסטרו) ; הזהב ייכלל לפי שווי בשוק ליום המאזן ;
- (ד) סכומים במעבר ;
- (ה) כאשר סך כל סעיף המשנה "חייבים ויתרות חובה" הוא מהותי, יש לציין בביאור את הרכיבים המהותיים של הסעיף.
- ב. יש לציין בביאור את שיטת ההפחתה ושיעור ההפחתה של הוצאות נדחות ונסיבות היווצרותן.
- ג. יינתן גילוי לגבי סכום ההפסדים מירידת ערך וסכום הביטולים של הפסדים מירידת ערך שהוכרו במהלך תקופת הדיווח בדוח רווח והפסד תוך פירוט הנכסים המתייחסים והסעיפים בדוח רווח והפסד בהם סכומים אלו הוכרו.